

U 69/2011 vp

Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevista komission ehdotuksista

Perustuslain 96 §:n 2 momentin mukaisesti lähetetään Eduskunnalle Euroopan komission 12 päivänä lokakuuta 2011 hyväksymät eh-

dotukset yhteisen maatalouspolitiikan uudistamisesta sekä ehdotuksista laadittu muistio.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 2011

Maa- ja metsätalousministeri *Jari Koskinen*

Maatalousneuvos Kari Valonen

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ

MUISTIO
EU/2011/1738,
EU/2011/1739,
EU/2011/1740,
EU/2011/1741,
EU/2011/1742,
EU/2011/1743,
EU/2011/1744

**YHTEISEN MAATALOUSPOLITIIKAN UUDISTAMISTA KOSKEVAT KOMISSION
EHDOTUKSET**

1 Yleistä

Euroopan komissio antoi ehdotuksensa yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistamista koskeviksi asetuksiksi 12.10.2011. Ehdotukset perustuvat 18.11.2010 annettuun komission tiedonantoon (KOM(2010) 672 lopullinen) YMP:n tulevaisuudesta, jossa YMP:n tavoitteiksi määriteltiin elinvoimaisen elintarviketuotannon ylläpitäminen, luonnonvarojen kestävä käyttö ja tasapainoinen alueellinen kehitys. Tiedonanto pohjautui komission huhtikuussa 2010 käynnistämään julkiseen keskusteluun yhteisen maatalouspolitiikan tulevaisuudesta. Komission tiedonantoa seurasivat 18.3.2011 laaditut puheenjohtajavaltion päätelmät ja Euroopan parlamentin mietintö 23.6.2011 (2011/2015(INI)). Yhteisen maatalouspolitiikan rahoituskehys on asetettu komission tiedonannossa Eurooppa 2020 -strategiaa tukevasta talousarviosta. Tiedonanto julkaistiin 29.6.2011 (KOM(2011) 500 lopullinen). Näiden perusteella komissio on esittänyt lainsäädäntöehdotuksensa tulevan maatalouspolitiikan sisällöstä ja rahoituksesta. Lainsäädäntöehdotuksiin kuuluu kaikkiaan seitsemän ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiksi yhteisen maatalouspolitiikan eri osa-alueilta.

Yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevat komission ehdotukset ovat seuraavat:

1. KOM(2011) 625 lopullinen, Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi viljelijöille yhteisen maatalouspolitiikan mukaisesti maksettavien suorien tukien

järjestelmää koskevista säännöistä (suoria tukia koskeva asetus)

2. KOM(2011) 626 lopullinen, Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä (yhteisiä markkinajärjestelyjä koskeva asetus)

3. KOM(2011) 627 lopullinen, Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen (maaseudun kehittämistä koskeva asetus)

4. KOM(2011) 628 lopullinen, Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta

5. KOM(2011) 629 lopullinen, Ehdotus neuvoston asetukseksi maatalouden yhteiseen markkinajärjestelyyn liittyvien tiettyjen tukien ja vientitukien vahvistamista koskevien toimenpiteiden määrittämisestä

6. KOM(2011) 630 lopullinen, Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse siirtymätoimenpiteiden soveltamisesta vuoden 2013 kohdalla

7. KOM(2011) 631 lopullinen, Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maatalouden yhteisestä markkinajärjestelystä ja tiettyjä maataloustuotteita koskevista erityissäännöksistä annetun asetuksen (EY) N:o 1234/2007 (yhteisiä markkinajärjestelyjä koskeva asetus) muuttamisesta tilatukijärjestelmää ja tukea viininviljelijöille koskevilta osin

Vaikutusanalyysit SEC(2011) 1153 ja SEC(2011) 1154 + liitteet I—18

Asetukset ehdotetaan annettavaksi SEUT artiklojen 42 ja 43 perusteella.

Edellä mainitut komission ehdotukset ovat kiinteässä yhteydessä toisiinsa. Ne täydentävät toisiaan ja niistä tulisi sopia yhtenä kokonaisuutena. Tämän vuoksi kaikki edellä mainitut asiakirjat käsitellään samassa valtioneuvoston kirjelmässä.

2 Pääasiallinen sisältö

2.1 Suoria tukia koskeva asetus (KOM(2011) 625 lopullinen)

Soveltamisala ja tukijärjestelmät (1 artikla ja liite I)

Uudessa suorien tukien asetusehdotuksessa säädettäisiin seuraavista tukijärjestelmistä: perustuesta (perustukijärjestelmä), tuesta viljelijöille, jotka noudattavat ympäristölle ja ilmastolle suotuisia maatalouden muotoja (ns. vihertäminen, tuen määrän on oltava 30 % kansallisesta enimmäismäärästä), vapaaehtoisesta tuesta viljelijöille, joita koskee luonnonolosuhdehaitta (tuen määrä voi olla enintään 5 % kansallisesta enimmäismäärästä), tuesta nuorille viljelijöille (tuen määrä voi olla enintään 2 % kansallisesta enimmäismäärästä), yksinkertaistetusta tukijärjestelmästä pienille tiloille (tuen määrä voi olla enintään 5 % kansallisesta enimmäismäärästä), vapaaehtoisesta tuotantosidonnaisesta tuesta (tuen määrä voi olla enintään 5 %, paitsi joillakin mailla mukaan lukien Suomella tuen määrä voi olla enintään 10 % ja poikkeuksellisesti tuen määrää voidaan nostaa yli 10 %:n komission hyväksynnällä), puuvillan tuesta, syrjäisten alueiden tuesta (Posei), sekä Egeanmeren pienten saarten tuesta. Lisäksi asetuksessa säädetään suorien tukien yleisistä ehdoista sekä Bulgarian ja Romanian osalta siirtymäkauden poikkeuksista.

Liitteen I täydentäminen (2 artikla)

Uuden suorien tukien asetuksen voimaantulon jälkeen tukijärjestelmiä koskevan uuden lainsäädännön mahdollisen hyväksymisen seurauksena komissio voisi antaa dele-

goituja säädöksiä, joilla liitteen I tukijärjestelmiä täydennetään.

Kansalliset enimmäismäärät (6 artikla ja liite II)

Liitteessä II olevat kansalliset enimmäismäärät koostuvat kunakin vuonna kussakin jäsenmaassa kaikkien myönnettyjen tukioikeuksien yhteismäärästä, kansallisesta varannosta sekä tukikatoista, jotka on määriteltä viherherryttämisen, luonnonhaittatuen, nuorten viljelijöiden tuen ja tuotantosidonnaisen tuen osalta. Suomen osalta tuen määrä olisi vuonna 2014 533,959 milj. euroa nouden vuosittain siten, että vuosina 2017—2019 se olisi 535,182 milj. euroa. Tällä hetkellä vuonna 2011 Suomen kansallinen enimmäismäärä on 570,548 milj. euroa, joten vuonna 2014 pudotus olisi 36,589 milj. euroa ja erotus kulu- van vuoden ja vuoden 2017 välillä olisi 35,366 milj. euroa.

Suomen kansallisen enimmäismäärän väheneminen johtuu pääasiassa siitä, että ns. pakollinen modulaatio (suorien tukien alentaminen ja varojen siirtäminen maaseudun kehittämisen lisärahoitukseen) lakkautettaisiin ja varat siirrettäisiin pysyvästi maaseuturahastoon vuodesta 2014 lukien ja osin siitä, että rahoituskehusehdotuksessa suoriin tukiin varatut määrärahat eivät kokonaan riitä kattamaan menotarpeita, jolloin kaikkien maiden suoria tukia alennettaisiin hieman. Vähennystä kompensoi hieman suorien tukien korottaminen niissä maissa (Suomi ml.), joissa keskimääräinen suora tuki on alle 90 % EU-keskiarvosta.

Nettokatto (artikla 7 ja liite III)

Jäsenmaakohtainen nettokatto kuvaa suoriin tukiin käytettävissä olevaa vuosittaista enimmäismäärää. Komissio on arvioinut, paljonko jäsenmaassa tulitisiin asteittain alentamaan paljon tukea saavien viljelijöiden suoria tukia (vrt. artikla 11 alla). Tämä määrä on vähennetty suorien tukien enimmäismäärästä (liite II), jolloin on saatu nettokatto (liite III). Erotus on mahdollista käyttää maaseudun kehittämisohjelman toimenpiteisiin. Suomen kohdalla suorien tukien enimmäismäärä ja nettokatto ovat samansuuruiset.

Tämä johtuu siitä, että Suomessa on vähän tiloja, joihin sovellettaisiin asteittaista alentamista. Vuonna 2010 tällaisia tiloja oli vain 14. Jos suorien tukien enimmäismäärä ylittää nettokaton, tulee kaikkien suorien tukien määrää leikata lineaarisesti.

Rahoituskuri (8 artikla)

Uuden horisontaaliasetuksen mukaisesti päätettävä korjauskerroin koskisi vain viljelijöitä, jotka saavat kyseisenä vuonna yli 5000 euroa suoria tukia.

Aktiiviviljelijän määritelmä (artikla 9)

Asetusluonnoksessa ehdotetaan, että suoria tukia ei myönnetä, jos viljelijän vuotuiset suorat tuet ovat vähemmän kuin 5 % hänen muun kuin maataloustoiminnan kokonaistuloistaan edellisenä verovuonna; tai viljelijän maatalousmaa on pääasiassa maita, jotka ovat luontaisesti laiduntamiseen tai viljelyyn sopivassa kunnossa eikä näillä aloilla noudateta jäsenmaan määrittämiä maan hoidon vähimmäisvaatimuksia.

Tätä edellä mainittua kohtaa ei sovellettaisi alle 5000 euroa suoria tukia edellisenä vuonna saaneisiin viljelijöihin.

Komissiolle annettaisiin valtuudet delegoitujen säädösten antamiseen seuraavasti: a) kriteerit artiklassa tarkoitettujen suorien tukien määrän osalta, erityisesti ensimmäisenä tukioikeuksien myöntövuonna ja uusien viljelijöiden osalta, b) poikkeukset sääntöön, jonka mukaan kokonaistuloja tarkastellaan edeltävän verovuoden osalta silloin, kun verotusluvut eivät vielä ole saatavissa ja c) kriteerit siitä, milloin viljelijän maatalousmaa katsotaan olevan pääasiassa luontaisesti laiduntamiseen tai viljelyyn sopivassa kunnossa.

Alaraja perustuen saamiselle (artikla 10)

Pienin myönnettävä tuki olisi joko 100 € tai 1 ha:n tukikelpoiselle pinta-alalle myönnettävä tuki. Jäsenmaat voisivat päättää myös korkeammista vähimmäismääristä tai -rajoista asetuksessa annettujen rajojen puitteissa (Suomen osalta 200 € tai 3 ha). Nykyään

Suomessa on käytössä 200 euron vähimmäismäärä.

Suorien tukien asteittainen alentaminen (artikla 11)

Viljelijän saamaa suoraa EU-tukea leikattaisiin, mikäli tuen määrä ylittää 150 000 €/v. Leikkaus olisi 20 % 150 000—200 000 välillä, 40 % 200 000—250 000 välillä, 70 % 250 000—300 000 välillä ja 100 % yli 300 000 euron tuesta. Suorien tukien viherlyöntämistukea ei kuitenkaan leikattaisi.

Suorista tuista voitaisiin vähentää viljelijän edellisenä vuonna palkatulle henkilöstölle maksamansa palkat, verot ja sosiaaliturvamaksut.

Jäsenmaan olisi varmistettava, etteivät viljelijät luo keinotekoisesti tilannetta, jossa he välttyvät suorien tukien alentamiselta.

Tällä hetkellä suoria tukia leikataan modulaatioprosentin mukaan eli vuonna 2012 10 %:lla yli 5000 €:n ylittävästä suorien tukien määrästä. Lisäksi leikkausprosenttia korotetaan 4 prosenttiyksiköllä, jos tuki on yli 300 000 €. Modulaatio poistuisi uudistuksen myötä.

Joustavuus pilareiden välillä (artikla 14)

Jäsenvaltiot voisivat päättää 1.8.2013 mennessä käyttää enintään 10 % vuosien 2014—2019 suorien tukien kansallisesta enimmäismäärästään lisätukena maaseuturahastosta rahoitettavien maaseudun kehittämistoimpiteiden maksamiseen. Siirrettyä summaa ei voisi enää käyttää suorien tukien rahoittamiseen. Jäsenmaan tulisi ilmoittaa päätöksensä komissioon 1.8.2013 mennessä. Komissiolle ilmoitettua prosenttia sovellettaisiin vuosina 2014—2019. Varojen siirto sallittaisiin, jotta jäsenmaat voivat vahvistaa maaseudun kehittämispolitiikkaansa.

Lisäksi jäsenmaat, joissa suorien tukien taso jää alle 90 %:iin eurooppalaisen tuen keskimääräisestä tasosta, voisivat siirtää varoja maaseudun kehittämisestä suoriin tukiin. Artiklatekstin mukaan näitä maita olisivat Bulgaria, Viro, Suomi, Latvia, Liettua, Puola, Portugali, Romania, Slovakia, Espanja, Ruotsi ja Iso-Britannia. Edellä mainitut maat voisivat päättää 1.8.2013 mennessä käyttä

enintään 5 % vuosien 2015—2020 maaseuturahastosta rahoitettavien maaseudun kehittämistoimenpiteiden kirjekuoresta suorien tukien maksamiseen. Siirrettyä summaa ei voisi enää käyttää maaseudun kehittämistoimenpiteiden rahoittamiseen. Jäsenmaan tulisi ilmoittaa päätöksestään komissioon 1.8.2013 mennessä. Komissiolle ilmoitettua prosenttia sovellettaisiin vuosina 2014—2019.

Perustukijärjestelmän enimmäismäärä (19 artikla)

Perustukijärjestelmään vuosittain käytettävissä oleva enimmäismäärä saataisiin vähentämällä jäsenmaan kansallisesta vuosittaisesta enimmäismäärästä viherryttämiseen, luonnonhaittatukeen, nuorten viljelijöiden tukeen ja vapaaehtoiisiin tuotantosidonnaisiin tukiin vuosittain käytettävä rahamäärä.

Kansallisen enimmäismäärän alueellinen jakaminen (20 artikla)

Jäsenmaa voi päättää viimeistään 1.8.2013 soveltaa perustukijärjestelmää alueellisella tasolla. Tukialueet ja tuen jakaminen alueille olisi päätettävä puolueettomin perustein. Jäsenmaa voi myös päättää alueellisten enimmäismäärien vuosittaisesta asteittaisesta muuttamisesta eli toisin sanoen alueille jaettava kokonaisrahamäärää voitaisiin muuttaa siirtämällä rahaa alueilta toisille asteittain ja vuosittain, jos tämä voitaisiin perustella puolueettomin perustein. Jäsenmaan tulisi ilmoittaa päätöksistään komissioon 1.8.2013 mennessä.

Tukioikeuksien lakkauttaminen ja uusien muodostaminen (18 ja 21 artikla)

Nykyiset tukioikeudet lakkautettaisiin 31.12.2013. Viljelijän olisi haettava uusia perustukijärjestelmän mukaisia tukioikeuksia 15.5.2014 mennessä, paitsi ylivoimaisen esteen tai poikkeuksellisen olosuhteen ollessa kyseessä. Tukioikeuksia voitaisiin myöntää aktiiviviljelijälle, joka on aktivoinut vuonna 2011 vähintään yhden tukioikeuden tai on hakenut tukea SAPS-järjestelmässä. Lisäksi tukioikeuksia voitaisiin mm. myöntää mm. viljelijälle, joka ei ole vuonna 2011 aktivoi-

nut yhtään tukioikeutta tilatukijärjestelmässä, mutta joka on tuottanut ainoastaan hedelmiä ja/tai vihanneksia ja/tai joilla on ollut ainoastaan viiniviljelelmä. Myönnettävien tukioikeuksien lukumäärä olisi sama kuin viljelijän vuonna 2014 ilmoittamien tukikelpoisten hehtaarien määrä.

Jos tila myydään tai vuokrataan kokonaan tai osittain, yllä kuvatun kappaleen mukaisesti uusiin tukioikeuksiin oikeutetut luonnolliset tai oikeushenkilöt voisivat siirtää oikeuden saada tukioikeuksia yhdelle ainoalle aktiiviviljelijän määritelmän täyttävälle viljelijälle ennen 15.5.2014 allekirjoitetulla sopimuksella. Tällaisella viljelijöiden keskenään vapaaehtoisesti tekemällä myynti- tai vuokrasopimuslausekkeella tukioikeudet voitaisiin muodostaa tilan tai sen osan vastaanottajalle tilakaupan tai vuokrauksen ollessa kyseessä.

Tukioikeuksien arvo (22 artikla)

Tukioikeuksien yksikköarvo laskettaisiin vuosittain. Tukioikeuksien yksikköarvo laskettaisiin kunakin vuonna jakamalla kansallinen tai alueellinen enimmäismäärä, josta varanto on vähennetty, kansallisella tai alueellisella tukioikeuksien lukumäärällä. Tätä vaihtoehtoa soveltamalla jäsenvaltio siirtyisi suoraan tasatukeen.

Edellä mainitusta laskentatavasta poiketen, jäsenmaat, jotka ovat soveltaneet asetuksen (EY) N:o 73/2009 mukaista tilatukijärjestelmää (mukaan lukien Suomi), voisivat laskea tukioikeuksien yksikköarvon jakamalla vähintään 40 % kansallisesta tai alueellisesta enimmäismäärästä varannon vähentämisen jälkeen kansallisella tai alueellisella tukioikeuksien lukumäärällä. Tästä osuudesta muodostettaisiin siten tukioikeuden tasatukiosuus.

Tasatukiosuuden jakamisen jälkeen jäljelle jäävä osa käytettäisiin korottamaan tukioikeuksien yksikköarvoa eli tilakohtaisten lisäosien muodostamiseen niissä tapauksissa, joissa viljelijän tukioikeuksien kokonaisarvo tasatuen muodostamisen jälkeen on perustukijärjestelmässä alempi kuin mitä oli hänen 31.12.2013 ”hallinnassaan” olleiden tilatukijärjestelmään kuuluneiden tukioikeuksien ja erityistukioikeuksien kokonaisarvo. Tilakohtaista lisäosaa laskettaessa kyseisen viljelijän

jokaisen tukioikeuden kansallista tai alueellista yksikköarvoa korotettaisiin tukioikeutta kohti syntyvän erotuksen osuuden verran.

Jäsenmaa voisi myös päättää ottaa huomioon tilakohtaisia lisäosia muodostaessaan seuraavat asetuksen (EY) N:o 73/2009 mukaiset tuet: 52 artiklan mukaisen uuhi- ja vuohipalkkion, 53 artiklan 1 kohdan mukaisen emolehmäpalkkion ja 68 artiklan 1 kohdan b-alakohdan mukaisen erityistuen perusteen, jolla on voitu korvata erityishaittoja, joita aiheutuu viljelijöille maito-, naudan- ja vasikanliha-, lampaanliha-, vuohenliha- ja riisialoilla taloudellisesti haavoittuvilla ja ympäristöllisesti herkillä alueilla. Edellä mainittujen tukien perusteella voitaisiin muodostaa tilakohtaisia lisäosia, jos jäsenmaa ei päättä myöntää kyseisille sektoreille vapaaehtoista tuotantosidonnaista tukea. Lisäosien muodostamista koskevassa artiklakohtaisessa tukioikeuden ”hallinnalla” tarkoitettaisiin tukioikeuksia, jotka on jaettu tai lopullisesti siirretty viljelijälle, toisin sanoen hallinnalla tarkoitettaisiin tässä kohdin tukioikeuksien omistusta.

Jäsenvaltio voisi päättää, että tilakohtaisten lisäosien muodostamisessa mahdollisesti syntyvä satunnainen voitto siirretään kokonaan tai osittain kansalliseen varantoon niissä tapauksissa, joissa kyseessä on maatalousmaan myynti, luovuttaminen tai vuokrasopimuksen päättymisen osittain tai kokonaan vuoden 2013 tukikelpoisen maatalousmaan hallintapäivämäärän jälkeen ja ennen uuden asetusluonnoksen säätämää vuoden 2014 tukikelpoisen maatalousmaan hallintapäivämäärää. Jos jäsenvaltio ottaisi tämän mahdollisuuden käyttöön, menettelyn ehdoista olisi säädettävä kansallisesti asetusluonnoksessa säädetyissä puitteissa.

Komission mukaan historiaan perustuvia suuria tukieroja yksittäisten viljelijöiden välillä on yhä vaikeampi perustella. Tämän vuoksi suora tulotuki tulisi jakaa tasaisemmin vähentämällä yhteyttä historiallisiin viitearvoihin. Erityisesti historiamallia käyttäneiden maiden tulisi voida siirtyä vähitellen pois mallista, jotta viljelijöille aiheutuvat taloudelliset muutokset eivät ole liian äkillisiä.

Jäsenmaan tulisi päättää kansallisten tai alueellisten enimmäismäärien vuosittaisesta asteittaisesta muuttamisesta kohti tasatukea

siten, että kussakin jäsenmaassa on siirrytty kansalliseen tai alueelliseen tasatukeen viimeistään tukihakuvuoteen 2019 mennessä. Jäsenmaiden olisi päätettävä vuosittaisista asteittaisista muutoksista puolueettomien perusteiden 1.8.2013 mennessä. Päätöksestä tulisi ilmoittaa komissioon tähän samaan päivämäärään mennessä.

Komissio perustelee järjestelmän muuttamista kaiken maatalousmaan saamisella tehokkaammin tukijärjestelmän piiriin, kun tällä hetkellä vapaaehtoisena käytössä oleva aluemalli otetaan koko EU:ssa käyttöön.

Kansallinen varanto (23—24 artiklat)

Kansallinen varanto perustettaisiin uudelleen leikkaamalla pääsääntöisesti enintään 3 % perustukijärjestelmän kansallista enimmäismäärää. Tukioikeuksia olisi myönnettävä varannosta uusille nuorille viljelijöille ja tuomioistuinten päätösten perusteella. Jäsenmaa voisi myös päättää myöntää tukioikeuksia rakenneuudistus- ja kehitysohjelmien perusteella. Lisäksi kaikkia tukioikeuksia voitaisiin korottaa lineaarisesti kansallisesti tai alueellisesti, jos varannon arvo ylittää 3 % edellyttäen, että varantoon jää riittävästi varoja tukioikeuksien myöntämiseen. Varantoa ei voitaisi enää käyttää asetuksen (EY) N:o 73/2009 säätämässä ns. erityistilanteissa.

Kansalliseen varantoon palautuisi varoja, jos tukioikeus on kaksi peräkkäistä vuotta käyttämättä sen vuoksi, että aktiiviviljelijän määritelmä ei ole täytynyt, suorien tukien myöntämiseksi säädetty alaraja alittuu tai tukioikeutta ei ole aktivoitu kahtena peräkkäisenä vuotena. Varoja palautuisi myös, jos viljelijä palauttaa tukioikeuksia vapaaehtoisesti varantoon sekä sovellettaessa artiklan 22(4) satunnaiset voitot -menettelyä.

Tukioikeuksien aktivointi (25 artikla)

Viljelijä voisi aktivoida tukioikeutensa ilmoittamalla niitä vastaavan määrän tukikelpoisia hehtaareita hakemuksellaan. ”Tukikelpoinen hehtaari” tarkoittaisi mitä tahansa tilan maatalousmaata, jota käytetään maataloustoimintaan kokonaan tai pääasiallisesti. ”Tukikelpoisella hehtaarilla” voidaan tarkottaa myös alaa, joka oikeutti tilatuen maksuun

vuonna 2008, mutta joka ei ole enää maatalousmaata, koska se on eräiden EU-direktiivien perusteella suojelualueena, ke-santona tai se on metsitetty.

Tukioikeuksien siirrot (27 artikla)

Tukioikeuksia voitaisiin siirtää ainoastaan saman alueen sisällä tai sellaisten alueiden välillä, joissa tukioikeuden arvo on sama. Nykytilanteeseen verrattuna tukioikeuksien siirtoja koskevia sääntöjä on yksinkertaistet-tu. Ehdotukseen ei sisälly vaatimusta vastaa-van tukikelpoisen hehtaarimäärän siirrosta tukioikeuksia vuokrattaessa eikä jäsenmaan mahdollisuutta siirtää osa tukioikeuksien määrästä tai arvosta kansalliseen varantoon tukioikeuksien siirtojen yhteydessä. Suomi ei ole soveltanut viimeksi mainittua mahdolli-suutta.

Tuki viljelijöille, jotka noudattavat ympäris-tölle ja ilmastolle suotuisia maatalouden muotoja (ns. viherryttäminen) (artiklat 29—33)

Saadakseen viherryttämiseen liittyvää tu-kea suorien tukien perustukijärjestelmään oi-keutettujen viljelijöiden olisi noudatettava seuraavia maatalouskäytäntöjä, jotka liittyvät ilmastoon ja ympäristöön: a) viljelyn moni-puolistaminen, b) pysyvä nurmi c) ekologi-nen ala. Viljelijälle olisi myönnettävä viher-ryttämistukea, kun hän noudattaa annettuja vaatimuksia. Tuki maksettaisiin vuosittain tukikelpoisten hehtaarien perusteella. Luo-mutilat olisivat automaattisesti oikeutettuja viherryttämistukeen sen peltoalan osalta, jol-la ne harjoittavat luomuviljelyä. Samoin toi-mittaisiin Natura 2000-alueilla sijaitsevien ti-lojen suhteen, kun ne noudattavat alueellaan viherryttämistoimenpiteitä, jotka ovat so-pusoinnussa Natura-alueen tavoitteiden kans-sa. Jäsenvaltio olisi käytettävä 30 % suorien tukien kansallisesta enimmäismäärästä viher-ryttämistukena. Tuki voitaisiin jakaa alueelli-sesti, jos jäsenmaa noudattaa aluemallia.

a) Viljelyn monipuolistaminen

Yli kolmen hehtaarin maatalousmaalla olisi viljeltävä vähintään kolmea eri kasvia. Tämä

vaatimus ei koskisi tiloja, joiden koko pinta-ala on nurmituotannossa (kylvetty tai luon-nonnurmi) tai kesannolla tai vedenalaisvilje-lyssä (=riisi). Jokaisen kolmen kasvin olisi katettava vähintään 5 % maatalousmaan pin-ta-alasta, mutta mikään niistä ei saisi ylittää 70 %:a.

b) Pysyvä nurmi

Viljelijöiden olisi säilytettävä pysyvänä nurmena vuonna 2014 tukihakemuksessa il-moittamansa alat (= pysyvän nurmen vii-teala). Viljelijöillä olisi oikeus vähentää py-syvän nurmen alaa enintään 5 % viitealan määrästä. Lisäksi pysyvän nurmen vähentä-minen olisi mahdollista force majeure -ta-pauksissa ja poikkeuksellisissa olosuhteissa.

c) Ekologinen ala

Viljelijöiden olisi käytettävä vähintään 7 % tukikelpoisesta maatalousmaastaan, lukuun ottamatta pysyvän nurmen alaa, ekologiisiin tarkoituksiin. Ekologisiin alueisiin voisi kuu-lua kesantoa, terasseja, maisemapiirteitä, suojakaistoja ja maaseudun kehittämisasetus-ten mukaisesti metsitettyjä aloja.

Rahoitus- ja valvonta-asetusluonnoksessa esitetään, että viherryttämistoimien neuvonta otettaisiin mukaan tilaneuvontajärjestelmään.

Komissiolle annettaisiin asetusluonnoksen mukaan laajat oikeudet antaa tarkentavia de-legoituja säädöksiä viherryttämisen osalta.

Komissiolla olisi oikeus määritellä viljelyn monipuolistamiseen liittyvät ”viljelykasvit” ja niiden laskentaa koskevat säännöt. Komis-sio säätäisi myös pysyvän nurmen uudista-missäännöistä ja maatalousmaan palauttami-sesta pysyväksi nurmeksi, jos pysyvän nur-men määrä vähenee yli 5 %. Ekologiseen alaan hyväksyttävistä alueista komissio voisi säätää niin ikään delegoiduilla säädöksillä.

Vapaaehtoinen tuki viljelijöille, joita koskee luonnonolosuhdehaitta (artiklat 34—35)

Jäsenvaltio voisi maksaa tukea suorien tu-kien järjestelmään oikeutetulle viljelijälle, jonka tila sijaitsee luonnonhaittakorvaukseen määritellyllä alueella. Jäsenvaltio voisi myös päättää rajoittaa luonnonhaittatukeen oikeu-

tettua aluetta. Jos jäsenvaltio päättäisi soveltaa tukea alueellisesti, alueet olisi määriteltävä objektiivisin ja syrjimättömin perustein.

Jäsenvaltion olisi myönnettävä tuki vuosittain luonnonhaitta-alueella tukikelpoisten hehtaarien ja aktivoitujen tukioikeuksien perusteella.

Jäsenvaltio voisi päättää viimeistään 1.8.2013 käyttää luonnonhaittatukeen enintään 5 % suorien tukien enimmäismäärästä. Jäsenvaltio voisi muuttaa päätöstään viimeistään 1.8.2016.

Komissio päättäisi vuosittain toimeenpanosäädöksellä luonnonhaittatuen enimmäismäärän jäsenvaltiolle.

Nuorten viljelijöiden tuki (artiklat 36—37)

Asetusehdotuksessa ehdotetaan suorien tukien järjestelmään uutta vuotuista tukea nuorille viljelijöille. Jäsenvaltion olisi käytettävä nuorten viljelijöiden tukeen enintään 2 % suorien tukien enimmäismäärästä. Nykyään suorien tukien järjestelmässä ei ole erityistukea nuorille viljelijöille.

Nuorten viljelijöiden tuen edellytyksenä olisi, että viljelijä on oikeutettu perustukeen. Nuorilla viljelijöillä tarkoitetaan luonnollisia henkilöitä, jotka ovat aloittaneet maatilan päävastaullisena yrittäjänä korkeintaan viisi vuotta ennen tukihakemuksen jättämistä ja ovat alle 40-vuotiaita tukihakemuksen jättöhetkellä.

Nuorten viljelijöiden tukea maksettaisiin korkeintaan viiden vuoden ajan tilanpidon aloittamisesta. Tuen määrä saataisiin kertomalla vuosittain nuoren viljelijän aktivoimien tukioikeuksien lukumäärä euromäärällä, joka olisi 25 % nuoren viljelijän tukioikeuksien keskimääräisestä arvosta.

Tukioikeuksien lukumäärä voitaisiin ottaa huomioon tiettyynajaan asti maatilojen keskikoon mukaan. Maissa, joissa maatilojen keskikoko asetuksen liitteen VI mukaisesti on enintään 25 hehtaaria, nuoren viljelijän tukeen oikeuttavia tukioikeuksia voitaisiin ottaa huomioon enintään 25. Maissa, joissa maatilojen keskikoko olisi yli 25 hehtaaria (Suomi ml.), nuoren viljelijän tukeen oikeuttavia tukioikeuksia voitaisiin ottaa huomioon enintään maan keskikoon (Suomessa 34 heh-

taaria) ja 25 hehtaarin välille asetettavaan rajaan saakka.

Komissiolle annettaisiin valtuudet delegoitujen säädösten antamiseen siitä, milloin oikeushenkilö on oikeutettu nuorten viljelijän tukeen, erityisesti ikärajan soveltamisen osalta.

Komissiolle annettaisiin valtuudet täytäntöönpanosäädösten antamiseen jäsenmaiden nuorten viljelijöiden tuen enimmäisrahämäärän vahvistamiseksi.

Vapaaehtoinen tuotantoon sidottu tuki (artiklat 38—41)

Nykyisen Suomessa käytössä olevan tilatukiasetuksen artiklan 68 palkkiot ja uuhipalkkio sekä muun muassa Ranskassa käytössä oleva emolehmäpalkkio lakkautettaisiin. Jäsenmaat voisivat vapaaehtoisesti maksaa edelleen tuotantosidonnaisia tukia. Tukikelpoisten tuotantomuotojen ja viljelykasvien lista on laajempi kuin aiemmin: viljat, öljykasvit, valkuaiskasvit, palkoviljat, pellava, hamppu, riisi, pähkinät, tärkkelysperuna, maito ja maitotuotteet, siemenet, lampaan ja vuohen liha, naudan ja vasikan liha, oliiviöljy, silkkiäistoukat, kuivattu rehu, humala, sokerijuurikas, sokeriruoko ja sikuri, hedelmät ja vihannekset sekä lyhytkiertoinen energia-puu.

Jäsenmaat voisivat myöntää tuotantosidonnaisia tukia tuotannolle tai alueille, joissa maanviljelys tai maatalouden sektori on ongelmissa tai tuotantomuoto tai sektori on erityisen tärkeä taloudellisesti ja/tai sosiaalisesti. Tukea voitaisiin myöntää myös viljelijöille, joille on myönnetty aiemmin erityistukioikeuksia tai joilla ei ole keväällä 2014 tukikelpoisia hehtaareita. Tukea myönnettäisiin vain nykytasaisen tuotannon ylläpitämiseksi kyseisellä alueella tai kyseiselle sektorille. Tuki maksettaisiin vuosittain ennalta määrätyn hehtaarimäärän, satotason tai eläinmäärän perusteella.

Jäsenmaat päättäisivät tukijärjestelmän käyttöönotosta toimeenpanoa edeltävänä vuonna 1.8. mennessä. Tuen määrä voisi olla pääsääntöisesti enintään 5 % tai poikkeuksellisesti enintään 10 % tai jopa yli 10 % suorien tukien määrästä tietyissä tilanteissa. Suo-

men suorien tukien määrä olisi 533 959 000 euroa vuonna 2014. Suomi voisi ottaa käyttöön vähintään 10 % tason (53,3 milj. euroa). Komission suostumuksella mahdollista olisi myös yli 10 %:n taso, mikäli jäsenmaa on vuosien 2010—2013 aikana vähintään yhtenä vuonna myöntänyt tiettyjä tuotantoon sidottuja tukia yli 10 %.

Jäsenmaat arvioisivat tuotantosidonnaisten tukien tarpeensa uudelleen 1.8.2016 mennessä. Jäsenmaa voisi vuodesta 2017 alkaen korottaa tai alentaa tuotantosidonnaisten tukien määrää. Korotus ei olisi kuitenkaan mahdollista, jos tukien osuus olisi alun perin yli 10 %. Tukien maksu voitaisiin myös lakkauttaa ja siirtää määrärahat perustukeen.

Jäsenmaan päätökset tuotantoon sidottujen tukien käyttöön otosta ja enimmäismäärän korotuksesta vuodesta 2017 alkaen tulisi hyväksyttävä komissiolla. Jos jäsenmaa ottaisi käyttöön yli 10 %:n tason, komission hyväksyntä voitaisiin saada, jos voidaan osoittaa, että yksi seuraavista tarpeista on ajankohtainen alueella tai tuotannon alalla:

(a) tarve ylläpitää erikoistuotannon taso vaihtoehtojen puutteen vuoksi ja alentaa tuotantosuunnasta luopumista ja ratkaista sosiaalisia ja/tai ympäristöön liittyviä ongelmia.

(b) tarve luoda vakaa tarjonta paikalliselle prosessiteollisuudelle, jotta vältettäisiin negatiiviset sosiaaliset ja taloudelliset seuraukset.

(c) tarve korvata jatkuvien markkinahäiriöiden haittoja.

(d) kun muut tuet (tämän asetuksen, maa-seudun toimenpiteiden tai mikä tahansa myönnettävä valtiontuki) eivät riittävästi kata tarpeita, joihin edellä viitataan.

Komissio tarkentaisi tuen myöntämisen ehtoja delegoiduin säädöksin ja komitologiamenettelyn kautta.

Puuvillan tukijärjestelmä (artiklat 42—46)

Puuvillalle voisi edelleen maksaa tuotantosidonnaista tukea Bulgariassa, Kreikassa, Espanjassa ja Portugalissa.

Pienten tilojen tukijärjestelmä (artiklat 47—51)

Asetusehdotuksessa ehdotetaan uuden pienten tilojen tukijärjestelmän käyttöönot-

toa. Jäsenvaltion olisi käytettävä pienten tilojen tukeen enintään 10 % suorien tukien enimmäismäärästä.

Viljelijä, jolla on vuonna 2014 myönnettäviä tukioikeuksia, voisi ilmoittaa viimeistään 15.10.2014 osallistuvansa pienten tilojen tukijärjestelmään. Pienten tilojen tukijärjestelmään osallistuva viljelijä ei voisi saada muita suoria tukia.

Tuki voisi olla 500—1000 euroa viljelijää kohden vuosittain. (Maltalla ja Kyproksella tuki voisi olla 200—500 euroa). Tuki olisi kaikille pienten tilojen tukijärjestelmään kuuluville maan tiloille sama.

Tuki olisi enintään 15 % maan suoria tukia saavien viljelijöiden keskimääräisestä tuesta tai jäsenvaltion keskimääräinen hehtaarituki enintään kolmella kerrottuna.

Pienten tilojen tukeen kuulumisen aikana:

- Viljelijän olisi pidettävä hallinnassaan vähintään tukioikeuksia vastaava määrä peltoa; ja

- Tukeen oikeuttavaa peltoa olisi oltava vähintään 1 ha tai jäsenvaltion asettaman suorien tukien vähimmäishehtaarimäärän verran (Suomessa ei nykyään ole asetettu suorille tulle vähimmäishehtaarirajaa, vaan vähimmäiseuroaraja (200 euroa)).

- Viljelijän ei tarvitsisi täyttää viherryttämiskaatimuksia. Häntä ei myöskään sanktioitaisi täydentävien ehtojen laiminlyönnestä.

Komissiolle annettaisiin valtuudet säätää delegoiduilla säädöksillä tukijärjestelmään osallistumisen ehdoista tilan viljelijän vaihtuessa.

Komissiolle siirretty säädösvalta ja täytäntöönpanovalta (artiklat 53—56)

Artikloissa määritellään asiat, joissa voitaisiin siirtää komissiolle säädösvaltaa ja asiat, joissa käytettäisiin täytäntöönpanovaltaa. Lisäksi kunkin tukimuodon kohdalla on kerrottu siihen liittyvät säädösvallan siirrot.

Perustukijärjestelmässä komissiolle annettaisiin asetusehdotuksen mukaan valtuudet delegoitujen säännösten antamiseen tuensaannin ja tukijärjestelmän pääsemisen säännöksistä muun muassa perintö- ja ennakko-perintötilanteissa, tukioikeuksien arvon laskemisesta, kansallisesta varannosta myönnettävien tukioikeuksien ehdoista, tukioikeuksi-

en aktivoinnista ja ilmoittamisesta sekä hampun tukikelpoisuusehdoista. Komissio saisi valtuuden antaa täytäntöönpanosäännöksiä käyttämättömien tukioikeuksien palautumista kansalliseen varantoon.

Komissiolle annettaisiin valtuudet delegoitujen säännösten antamiseen viherryttämistuen maatalouskäytäntöjen yksityiskohdista kuten maatalousmaan palauttamisesta pysyväksi nurmeksi, jos pysyvän nurmen määrä vähenee yli 5 %. Valtuus komissiolle täytäntöönpanosäännösten antamiseen koskisi luonnonhaittatuen enimmäismäärän vahvistamista. Nuorten viljelijöiden tuessa komissio saisi valtuuden antaa täytäntöönpanosäännöksiä tuen enimmäismäärän vahvistamisesta.

Tuotantoon sidotuissa tuissa komissiolle annettaisiin valtuudet delegoitujen säännösten antamiseen tuen yksityiskohdista kuten päällekkäisten tukien välttämisestä, johdonmukaisuudesta muiden unionin toimenpiteiden kanssa sekä muista tuen myöntämisen ehtojen yksityiskohdista. Valtuus komissiolle täytäntöönpanosäännösten antamiseen koskisi tuen enimmäismäärän vahvistamista ja komission hyväksynnän yksityiskohtia.

Voimaantulo

Voimassa oleva suorien tukien asetus (EY) N:o 73/2009 kumottaisiin. Uutta asetusta sovellettaisiin 1.1.2014 alkaen.

2.2 Yhteistä markkinajärjestelyä koskeva asetus (KOM(2011) 626 lopullinen)

Yhteistä markkinajärjestelyä koskevassa asetusehdotuksessa säädetään maatalouden yhteisestä markkinajärjestelystä ja tiettyjä maatalous- ja puutarhatuotteita koskevista erityissäännöksistä. Asetuksessa ei ole suuria muutoksia aiempaan asetukseen (EY) No 1234/2007. Markkinatoimenpiteet, sokerin kiintiöjärjestelmän lakkauttamista lukuun ottamatta, pääsääntöisesti säilyisivät käytössä. Kaikki viinisektoria koskevat osuudet vastaavat nykyisiä sääntöjä.

Asetuksen soveltamisalaan kuuluvat maataloustuotteet, markkinointivuodet, viitehinta-järjestelmä, interventioajat ja -määrät säilyi-

sivät ennallaan alla mainittuja muutoksia lukuun ottamatta.

Kotieläintuotteet

Asetusehdotuksessa lampaan- ja sianliha poistettaisiin interventioista ja naudanlihan intervention avaaminen ei enää olisi pakollista. Voin yksityisen varastoinnin tukea ei myöskään olisi pakko avata. Tuki rasvattomalle maidolle ja -jauheelle rehukäytössä poistuisi. Tuki rasvattomalle maidolle kaseiinien tuotantoon poistuisi. Mehiläishoitoalan tuen osalta esitetään tiukennuksia ja toimivaltaa on siirretty komissiolle.

Viljojen markkinatoimenpiteet

Nykyisen markkinajärjestelyasetuksen ((EY) No 1234/2007) viljojen markkinahallintatoimiin ei ole esitetty muutoksia. Ennallaan säilyisivät interventiojärjestelmä, interventiohintaa (viitehintaa) ja sen taso, tuonti- ja vientilupajärjestelmät, tuontitullijärjestelmä (kiinteät tullit ja kiintiöt alennetulle tuontimaksulle) ja vientitullijärjestelmä.

Kauran vientituki on perustunut nykyisen markkinajärjestelyasetuksen artiklaan 47, jossa todetaan, että markkinatilanteen vaatiessa komissio voi toteuttaa erityisiä interventioimenpiteitä vilja-alalla. Uudessa ehdotuksessa vastaavaa artiklaa ei enää olisi. Lähinnä vastaava artikla voisi olla artikla 154, jonka perusteella komissio voi ryhtyä tarvittaviin toimiin markkinahäiriötilanteissa.

Markkinahäiriöiden vastaiset toimenpiteet

Artiklan 154 mukaan komissio voisi antaa delegoituja säädöksiä tilanteissa, joissa on tarve reagoida tehokkaasti markkinahäiriöiden uhkiin, jotka johtuvat sisäisillä tai ulkoisilla markkinoilla esiintyvistä merkittävistä hintojen nousuista tai laskuista tai muista markkinoihin vaikuttavista tekijöistä noudattaen perussopimuksen 218 artiklan mukaisesti tehdyistä sopimuksista (Unionin ja kolmansien maiden tai kansainvälisten järjestöjen väliset sopimukset) johtuvia velvoitteita. Jos markkinahäiriöiden uhkatilanteessa on painavat perusteet käyttä kiireellistä menet-

telyä, voitaisiin annettuihin delegoituihin säädöksiin soveltaa kiireellistä menettelyä. Tällaisilla toimenpiteillä voitaisiin siinä laajuudessa ja sen ajan kuin on tarpeen laajentaa tai muuttaa YMJ- asetuksessa säädettyjen toimenpiteiden soveltamisalaa, kestoja tai muita näkökohtia tai tarvittaessa keskeyttää tuontitullit kokonaan tai osittain tiettyjen määrien tai kausien osalta.

Artiklassa 155 säädetään lisäksi eläintauteihin ja kansanterveyden taikka eläinten tai kasvien terveyden riskeistä johtuvaan kuluttajien luottamuksen menettämiseen liittyvistä toimenpiteistä. Komissio voisi täytäntöönpanosäädöksillä vahvistaa poikkeuksellisia tukitoimenpiteitä mm. ottaakseen huomioon vakavat markkinahäiriöt, jotka liittyvät suoraan kansanterveyden taikka eläinten tai kasvien terveyden riskeistä johtuvaan kuluttajien luottamuksen menettämiseen. Aiempaan asetukseen verrattuna toimenpiteitä voisi toteuttaa useampien tuotteiden kohdalla.

Artiklassa 156 säädetään toimenpiteistä erityisten ongelmien ratkaisemiseksi. Komissio vahvistaisi täytäntöönpanosäädöksillä kiireelliset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen ja perusteltuja erityisten ongelmien ratkaisemiseksi. Kyseiset toimenpiteet voisivat poiketa YMJ- asetuksen säännöksistä, mutta ainoastaan siinä määrin ja sellaisen ajan kuin on ehdottoman välttämätöntä. Komissio voisi hyväksyä myös erityisten ongelmien ratkaisemiseksi asianmukaisesti perustelluissa erittäin kiireellisissä tapauksissa välittömästi sovellettavia täytäntöönpanosäädöksiä.

Elintarvikkeiden saatavuutta parantavat ohjelmat

Kouluhedelmäjärjestelmä

Kouluhedelmäjärjestelmän rahoitukseen esitetään korotusta. Nykysäädöksessä on tuen enimmäismäärä 90 miljoonaa euroa/kouluvuosi, uudessa asetuksessa enimmäismääräksi on ehdotettu 150 miljoonaa euroa/kouluvuosi. Lisäksi komissio esittää korvattavaksi 75 prosenttia jäsenmaille aiheutuneista kustannuksista aiemman 50 prosentin sijaan.

Koulumaitojärjestelmä

Ehdotuksen mukaan koulumaitotukijärjestelmä säilyy. Tuettu enimmäismäärä (0,25 dl/oppilas) säilyy, mutta tukitaso määritellään neuvoston asetuksella. Lisäksi ehdotuksen mukaan koulumaitotukiohjelmaan osallistuvien jäsenmaiden täytyy laatia strategian sen kansallisesta toimeenpanosta. Kuten nykyisinkin, ohjelmaan voi käyttää myös kansallista rahoitusta.

Toimivallan siirtojen osalta ehdotetaan, että komissio voi delegoiduin säädöksiin määrittää tukikelpoiset tuotteet, sekä määritellä kansallisia strategioita koskevat säännöt. Lisäksi komissio voi määritellä tuen saajia koskevat säännöt, määritellä vakuudet etukäteen maksetuista tuista ja vaatia, että ohjelman taloudellisesta roolista ilmoitetaan oppilaitoksissa.

Ehdotuksen mukaan komissio voi toimeenpanosäädöksillä erityisesti määritellä seuraavat seikat: ensinnäkin eri maitotuotteiden tuettujen enimmäismäärien laskemiseen käytettävät menetelmät, toiseksi tuenhakijoita, tukihakemuksia ja maksatuksia koskevat säännöt, ja kolmanneksi ne säännöt, joiden mukaan tukiohjelma julkaistaan.

Kauppan pitämistä koskevat säännöt

Markkinastandardeja koskeva osuus on samanlainen kuin laatupakettiin sisältyvä komission asetusehdotus (KOM(2010)738), jolla muutetaan asetusta (EY) No 1234/2007 kaupan pitämisen vaatimusten osalta. Tämän ehdotuksen käsittely on vielä kesken, ja käsittely jatkuu ensi kevääseen, jolloin teksti tulee varmasti muuttumaan.

Sokerin markkinatoimenpiteet

Sokerin tuotantokiintiöjärjestelmä esitetään lopetettavaksi 30.9.2015. Siihen saakka säilyisivät nykyjärjestelmän mukaiset:

* sokerin markkinahinnan raportointijärjestelmä

* tuotantokiintiöjärjestelmä, mahdollisuus leikata tuotantokiintiöitä vuosittain viitehinnan ylläpitämiseksi sekä normaalia halveman teollisen sokerin käyttömahdollisuus kemian- ja lääketeollisuudessa ja sokerin siir-

tomahdollisuus seuraavan vuoden tuotannoksi

- * mahdollisuus maksaa tuotantotukea eli käyttötukea kemian- ja lääketeollisuuden tiettyjen tuotteiden valmistamiseen (mahdollisuutta ei ole otettu käyttöön 2006 sokeriuidistuksen jälkeen)

- * sokerijuurikkaan vähimmäishinta, joka säilyisi nykyisen suuruisena

- * toimialasopimusjärjestelmä, joka säilyisi nykyisenkaltaisena

- * tuotantomaksut, jotka teollisuus ja viljelijät maksavat EU:n omien varojen järjestelmään

- * komissio voi poistaa kokonaan tai osittain tullit tietyiltä sokeri- ja isoglukoosimääriltä

- * perinteinen puhdistamojen hankintatarve 2 489 735 tonnia säilytettäisiin. Sitä ei tosin enää jaettaisi jäsenmaittain. Perinteiset puhdistamot säilyttäisivät etuoikeuden saada tuontilupia tätä määrää vastaavasti kunkin markkinointivuoden kolmen kuukauden ajan. Tuontilupia voisi siirtää vain perinteisten puhdistamoiden kesken.

Ehdotuksen mukaan poistuisivat:

- * markkinointivuoden 2013/14 loppuun sallitaan kansallisen tuen maksu viljelijöille maissa, missä on luovuttu enemmästä kuin 50 %:sta sokerikiintiötä. Yhtä pitkään Italia saa maksaa enintään 11 €/tn tukea viljelijöilleen

- * nykyinen mahdollisuus avata erityinen tuontikiintiö teolliselle sokerille poistuisi uuden asetuksen myötä

Komission ehdotuksen mukaan vuoden 2015 jälkeen voimaansa jätisivät:

- * Valko- ja raakasokerin viitehinnat säilyisivät nykyisellään eli valkosokeri 404,4 €/tn ja raakasokeri 335,2€/tn. Sen sijaan juurikkaalla ei enää olisi vähimmäishintaa.

- * Yksityisen varastoinnin käyttömahdollisuus säilyisi sokerilla. Yksityisen varastoinnin kynnys hinta on niin alhainen, ettei järjestelmä ole käyttökelpoinen Suomessa.

- * Komissio saisi delegoidulla toimivallalla päättää toimitussopimusten raameista.

- * mahdollisuus periä WTO-sopimuksen sallimia lisätulleja joillakin tuotteilla, mm. sokerilla

- * mahdollisuus maksaa WTO-sopimuksen sallimia vientitukia mm sokerilla

Asetusluonnoksessa on säilytetty nykyisellään Suomen mahdollisuus maksaa kansallista tukea 350 €/hehtaari sokerijuurikkaan tuotannolle. Tuen kokonaismäärää tai kestoaikaa ei ole rajattu.

Sokerin tuotantomaksu säilyisi vuoteen 2015 saakka. Maksu on 12 euroa/kiintiösokeritonni. Yritykset voivat siirtää puolet maksumusta juurikkaan viljelijöiden maksettavaksi huomioimalla tätä juurikkaan hinnassa. Suomessa tuotantomaksu on 80 999 tn x 12 €/tn = 0,97 milj. euroa, josta teollisuus maksaa puolet ja viljelijät toisen puolen.

Tuottaja- ja toimialaorganisaatiot sekä maitotalan sopimussuhteiden kehittäminen

Tuottajaorganisaatioiden hyväksymiseen esitetään muutoksia. Nykysäädöksen mukaan jäsenvaltioiden on hyväksyttävä humala-, oliivi-, silkkiäistoukka- ja hedelmien ja vihannesten tuottajaorganisaatiot. Jäsenvaltiot voivat hyväksyä myös muiden tuotteiden tuottajaorganisaatioita. Uudessa asetuksessa jäsenvaltioiden olisi hyväksyttävä (shall recognise) kaikki artiklan 1 kohdassa 2 mainittujen tuotteiden tuottajaorganisaatiot. Sama muutos koskisi myös toimialaorganisaatioita.

Hedelmä- ja vihannessektorin tuottajaorganisaatiotuen määrää rajoitettaisiin 4,1 prosenttiin markkinoiden tuotannon arvosta.

Maidontuotannon sopimussuhteiden osalta ehdotuksen teksti vastaa komission alkuperäistä ehdotusta ns. maitopakettista (asiakirja COM (2010) 728 lopullinen). Maitopakettia käsitellään erillisenä kokonaisuutena ja ehdotuksen teksti tulee todennäköisesti vielä muuttumaan.

Jäsenvaltio voisi päättää, että jokaisesta raakamaidon toimituksesta sen alueella on tehtävä tuottajan ja jalostajan välinen kirjallinen sopimus. Sopimus olisi tehtävä ennen toimitusta, siihen olisi sisällyttävä tietty edellytyksin ainakin toimituksesta maksettava kiinteä hinta, hinnan vaihteluun vaikuttavat tekijät, toimitusten määrä ja ajankohta, sekä sopimuksen kesto. Kaikki edellä mainitut seikat olisivat osapuolten vapaasti neuvoteltavissa.

Neuvottelujen kohteena olevan tietyn tuottajaorganisaation tuottaman raakamaidon kokonaismäärä voisi kattaa enintään 3,5 %

unionin kokonaistuotannosta, ja 33 % kyseisen tuottajaorganisaation neuvottelemasta tietyn jäsenvaltion kokonaistuotannosta, ja jos tuottajaorganisaatio toimii useamman jäsenvaltion alueella, 33 % kyseisen tuottajaorganisaation neuvottelemasta kaikkien jäsenvaltioiden yhteenlasketusta kansallisesta kokonaistuotannosta.

Kilpailuviranomainen voisi kuitenkin yksittäisissä tapauksissa olla sallimatta neuvotteluja vaikka prosentuaaliset rajat eivät ylityisikään, jos se katsoisi sen olevan välttämätöntä kilpailun säilyttämiseksi tai kyseisen alueen pienille ja keskisuurille jalostusyrityksille aiheutuvan vakavan haitan välttämiseksi.

Vähävaraisten ruoka-apu

Elintarvikkeiden jakelusta yhteisön vähävaraisimmille henkilöille (jäljempänä ruoka-apuohjelma) säädetään nykyisellään yhteisiä markkinajärjestelyjä koskevan neuvoston asetuksen ((EY) N:o 1234/2007) 27 artiklassa. Komissio on rahoituskehityksessä (MFF) vuosille 2014—2020 esittänyt ruoka-apuohjelma siirtämistä rahoituskehityksessä otsakkeen 1 (Älykäs ja osallistava kasvu) alle. Komissio antaa ruoka-apuohjelman toteuttamisesta vuodesta 2014 alkaen erillisen asetusehdotuksen. Yhteistä markkinajärjestelyä koskevassa asetuksessa (15 ja 19 artiklat) säädettäisiin kuitenkin edelleen mahdollisuudesta käyttää interventiotuotteita ruoka-apuohjelmassa, jos ohjelmassa sitä edellytetään.

Muut säännökset ja voimaantulo

Kilpailu- ja valtiontukisäännöt vastaavat nykyistä asetusta (EY) No 1234/2007.

Asetusta sovellettaisiin 1.1.2014 alkaen. Kuitenkin artikloja 7, 16 ja 101 ja liitettä III sovellettaisiin sokerisektorin osalta vasta markkinointivuoden 2014/2015 loputtua 1.10.2015. Maito- ja maitotuotealaa koskien artikkelit 104 ja 105 olisivat voimassa 30.6.2020 asti.

Nykyisen markkinajärjestelyasetuksen ((EY) No 1234/2007) VI:n osan yleisissä säännöksissä (artiklassa 194) säädetään tarkastuksista ja hallinnollisista toimenpiteistä

ja seuraamuksista sekä niistä raportoinnista. Uudessa markkinajärjestelyjä koskevassa asetusehdotuksessa ei niistä säädetä vaan asetuksen johdanto-osassa todetaan, että ns. horisontaaliasetusta ja sen soveltamiseksi annettavia säädöksiä sovelletaan myös markkinajärjestelyasetuksen toimenpiteisiin. Horisontaaliasetuksen säädöksillä varmistetaan yhdenmukaisuus CAP-säädösten kanssa sekä annetaan säännökset tarkastuksista ja hallinnollisista toimenpiteistä, rikkomusten seuraamuksista sekä vakuuksien asettamisesta ja vapauttamisesta sekä maksujen takaisinperintä.

2.3 Maaseudun kehittämistä koskeva asetus (KOM(2011) 627 lopullinen)

Komission ehdotuksen mukaan Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tehtävänä on Eurooppa 2020-strategian tavoitteiden toteuttaminen edistämällä kestävää maaseudun kehittämistä koko unionin alueella yhteisen maatalous-, koheesio- ja kalastuspolitiikkojen välineitä täydentävästi. Sen tehtävänä on myös tukea unionin maataloutta alueellisesti ja ympäristöllisesti tasapainoisemmaksi, ilmastollisesti säästävämmäksi ja kestävämmäksi sekä innovatiivisemmaksi.

Maaseuturahasto on yksi yhteiseen strategiaan kehykseen kuuluvista rahastoista ja sen vuoksi ns. yleisasetus (Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteisistä säännöksistä koskien yhteiseen strategiaan kehykseen sisältyviä Euroopan aluekehitysrahastoa (EAKR), Euroopan sosiaalirahastoa (ESR), koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa (maaseuturahasto) ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa sekä yleisistä säännöksistä koskien EAKR:a, ESR:a ja koheesiorahastoa (KOM(2011)615)) määrittää myös maaseudun kehittämisohjelmiin kuuluvia asioita.

Tavoitteena on parantaa eri rahoitusvälineiden johdonmukaisuutta, saavuttaa synergiaetuja sekä parantaa toimien vaikuttavuutta. Euroopan komissio tekee jokaisen jäsenvaltion kanssa kumppanuussopimuksen, jossa vahvistetaan kyseisen maan osalta unionin tavoitteisiin liittyvät sitoumukset.

Yleisasetuksessa säädetään unionin tukea koskevista periaatteista, strategisesta lähestymistavasta, ohjelmatyöstä, rahoitusvälineistä, seurannasta ja arvioinnista, teknisestä avusta, tukea sekä menojen tukikelpoisuutta ja kestoja koskevista yksityiskohdista, hallinnosta ja valvonnasta sekä varojen hallinnoinnista.

Maaseutuasetuksessa määritellään maaseudun kehittämiseksi kolme tavoitetta: maatalouden kilpailukyky, luonnonvarojen kestävä käyttö ja ilmasto sekä maaseutualueiden tasapainoinen alueellinen kehitys. Tavoitteita edistetään kuuden unionin prioriteetin avulla, joita voidaan edelleen toteuttaa maaseudun kehittämisohjelmissa (jäljempänä ohjelma) 17 toimenpiteen ja paikallisen kehittämisen (LEADER) avulla.

Strateginen lähestymistapa: Yhteinen strateginen kehys sekä kumppanuussopimus ja siihen liittyvä ehdollisuus

Yleisasetuksessa on määritelty unionin älykästä, kestävää ja osallistavaa kasvua koskevan strategian tukemiseksi 11 temaattista tavoitetta, joita sovelletaan rahastokohtaisten prioriteettien kautta ohjelmissa. Maaseuturahaston osalta prioriteetit määritellään maaseutuasetuksessa. Komission ja jäsenvaltioiden sekä niiden välistä yhteistyötä koskevista yleisistä periaatteista ohjelmatyössä säädetään myös yleisasetuksessa (yleisasetus artiklat 4 ja 9).

Unionin harmonisen, tasapainoisen ja kestävä kehityksen perustaksi neuvoston ja parlamentin on hyväksyttävä kolmen kuukauden kuluessa yleisasetuksen hyväksymisestä delegoituna säädöksenä unionin rahoitusvälineille yhteinen strateginen kehys (Common Strategic Framework), joka muuntaa unionin älykästä, kestävää ja osallistavaa kasvua koskevan strategian tavoitteet ja päämäärät rahastoja koskeviksi avaintoimiksi. Yhteinen strateginen kehys luo kunkin rahaston osalta jokaiselle temaattiselle tavoitteelle avaintoimet ja prioriteetit yhteistyölle samoin kuin rahastojen alueelliset avainhaasteet, horisontaaliset periaatteet ja poliittiset tavoitteet sekä rahastojen välistä koordinaatiota ja johdonmukaisuutta koskevat mekanismit, jotka

myös varmistavat rahastojen ohjelmatyön johdonmukaisuuden unionin ja jäsenvaltioiden talous- ja työllisyyspolitiikkojen kanssa.

Yhteisen strategisen kehysten perusteella laaditaan jokaisessa jäsenvaltiossa kumppanuudessa koko rahoituskaudelle 2014–2020 kumppanuussopimus (Partnership Contract), joka sisältää jäsenvaltion strategian, prioriteetit ja järjestelyt kaikkien rahastojen varojen käytölle tehokkaalla ja toimivalla tavalla unionin älykästä, kestävää ja osallistavaa kasvua koskevan strategian tavoitteiden mukaisesti. Kumppanuussopimus sisältää järjestelyt linjausten varmistamiseksi unionin strategian kanssa (mukaan lukien analyysi unionin määrittelemien lähtökohtien suhteen, yhteenvetoanalyysi ohjelmien ennakkoarvioinnista sekä maaseuturahaston rahoitus ja arvioidut päätulokset rahastokohtaisesti temaattisten tavoitteiden mukaan), koordinaatiomekanismin alueelliselle kehittämiseksi, integroidut strategiat erityisiä alueellisia tarpeita varten sekä järjestelyt tehokkaan ja toimivan toimeenpanon varmistamiseksi. Komissio arvioi kumppanuussopimuksen ja esittää sitä koskevat huomautukset kolmen kuukauden kuluessa sen toimittamisesta. Kumppanuussopimus hyväksytään toimeenpanosäädöksenä enintään kuuden kuukauden kuluessa sen toimittamisesta, mikäli komission huomautukset on otettu tyydyttävästi huomioon.

Kumppanuussopimuksen ja sen tilannekatsauksen valmistelu samoin kuin ohjelman valmistelu, toimeenpano, seuranta ja arviointi on toteutettava kumppanuudessa kumppanien kanssa, joita ovat toimivaltaiset alueelliset, paikalliset, kaupunkien ja muut julkiset viranomaiset, taloudelliset ja sosiaaliset kumppanit sekä muut elimet, jotka voivat edustaa kansalaisjärjestöjä mukaan lukien ympäristökumppanit ja ei-hallinnollisia organisaatioita sekä tasa-arvon edistämistä ja syrjinnän ehkäisemistä vastuussa olevia elimiä. Kumppanuussopimuksen ja ohjelman valmistelussa ja toimeenpanossa on myös kestävä kehityksen sekä unionin ympäristön suojelun ja parantamisen edistämistä koskevien tavoitteiden puitteissa varmistettava ympäristönsuojelua koskevien vaatimusten, resurssitehokkuuden, ilmastonmuutoksen lieventämisen ja siihen sopeutumisen, katastrofien sietokyvyn sekä riskien ehkäisemisen ja hal-

linnan edistäminen. Ohjelman valmistelussa ja toimeenpanossa on myös otettava huomioon miesten ja naisten välisen tasa-arvon sekä sukupuolien välisen edistäminen samoin kuin syrjinnän ehkäiseminen. Toimeenpanosäädöksiä voidaan antaa menetelmistä, jotka liittyvät jäsenvaltion velvollisuuteen toimittaa tietoja ilmastonmuutosta koskeviin tavoitteisiin liittyvästä tuesta, sekä delegoituja säädöksiä voidaan antaa kumppanuutta koskevista käytännöistä.

Kumppanuussopimuksessa on mukana voimakas suorituserusteinen ehdollisuus jo etukäteen ennen ohjelmien hyväksymistä. Maaseuturahaston osalta ennakkoehdot on määriteltä prioriteettien mukaan ja horisontaalisesti kaikkia prioriteetteja koskien jäsenvaltion hallinnon, resurssien ja valintakriteerien määrittelyn suhteen maaseutuasetuksen liitteessä IV. Näiden ennakkoehdojen lisäksi myös yleisasetuksen liite IV sisältää kaikille rahastoille yhteisiä ennakkoehdoja, jotka liittyvät tasa-arvoon, syrjinnän ehkäisemiseen, kilpailutukseen, valtioneuvoston sääntöihin, ympäristövaikutusten arviointiin sekä tilastojärjestelmiin ja tulosindikaattoreihin. Ennakkoehdot on täytettävä kahden vuoden kuluessa kumppanuussopimuksen hyväksymisestä kuitenkin viimeistään 31.12.2016. Komissio voi myös päättää ohjelmaa hyväksyessään välimaksujen keskeyttämisestä ennakkoehdojen täyttämiseksi tai mikäli ennakkoehdoja ei täytetä em. määräaikaan mennessä, se on perustana maksujen keskeyttämiselle.

Kumppanuussopimus on toimitettava komissiolle kolmen kuukauden kuluessa yhteisen strategisen kehityksen hyväksymisestä. Yhteistä strategista kehystä samoin kuin sen perusteella laadittavaa kumppanuussopimusta voidaan muuttaa myös jäsenvaltion aloitteesta rahoituskauden aikana.

Kumppanuussopimuksessa ja ohjelmissa määritellään prioriteettien tasolla suoritushys v. 2016 (taloudelliset ja tuotosindikaattorit) ja v. 2018 (em. indikaattoreiden lisäksi tarvittaessa tulosindikaattorit) asettavine välitavoitteineen, joiden toteutumista tarkastellaan vv. 2017 ja 2019 kesäkuun loppuun mennessä laadittavien tilannekatsausten perusteella. Näiden tilannekatsausten perusteella komissio esittää v. 2017 suosituksia jäsenvaltioille ja v. 2019 määrittelee välitavoitteet

saavuttaneet ohjelmat ja prioriteetit, joiden kesken jäsenvaltio voi ehdottaa jaettavaksi suorituserustuksen eli 5 %:n suuruisen rahastokohtaisen jakamatta jätetyn osuuden rahaston koko rahoituksesta ao. jäsenvaltiolle. Mikäli prioriteettikohtaisessa tarkastelussa todetaan, ettei välitavoitetta ole saavutettu ao. prioriteetin osalta, komissio voi keskeyttää ao. prioriteetin osalta välimaksut. Komissio voi myös ohjelman loppuraportin perusteella päättää prioriteettikohtaisista rahoituskorjauksista, mikäli suorituserustuksen mukaisten tavoitteiden saavuttamisessa on vakavasti epäonnistuttu.

Yleisasetuksessa säädetään myös makroekonomista ehdoista, jotka liittyvät tilanteisiin, jolloin jäsenvaltion talouspolitiikka ei täytä unionin vaatimuksia. Tällaisessa tilanteessa komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastamaan ja ehdottamaan muutoksia kumppanuussopimukseen ja tarvittaessa asianomaisiin ohjelmiin. Myös väliaikainen osarahoituksen lisääminen on mahdollista väliaikaisten talousvaikeuksien vuoksi.

Maaseudun kehittämisasetuksen prioriteetit

Yhteiseen strategiseen kehitykseen sisältyvät tavoitteet on muunnettu maaseudun kehittämisen osalta kuudeksi unionin prioriteetiksi, jotka kaikki tukevat myös horisontaalisesti innovaatioita, ympäristöä sekä ilmastonmuutoksen lieventämistä ja siihen sopeutumista koskevia tavoitteita. Jokaisen ohjelmassa rahoitettavan maaseudun kehittämistoimenpiteen ja paikallisen kehittämisen on toteutettava yhtä tai useampaa seuraavista prioriteeteista keskittyen alla mainituille alueille eli nk. painopisteisiin:

1. Tietämyksen siirto ja innovaatioiden edistäminen maa- ja metsätaloudessa sekä maaseudulla

- innovaatioiden ja tietämyspohjan edistäminen maaseutualueilla

- yhteyksien vahvistaminen maa- ja metsätalouden ja tutkimuksen ja innovaatioiden välillä

- elinikäisen oppimisen ja ammatillisen koulutuksen vahvistaminen maa- ja metsätaloudessa

2. Maatalouden kilpailukyvyyn ja maatilojen elinkelpoisuuden lisääminen

- merkittävistä rakenneongelmista kärsivien tilojen uudistamisen helpottaminen erityisesti tiloilla, jotka eivät ole markkinaorientoituneita ja erityisillä aloilla toimivilla markkinaorientoituneilla tiloilla ja tiloilla, joilla on tarvetta maatalouden monipuolistamiseen

- sukupolven vaihdosten helpottaminen maataloussektorilla

3. Elintarvikeketjun organisoitumisen ja maatalouden riskienhallinnan edistäminen

- alkutuottajien kytkeminen paremmin ruokaketjuun laatu järjestelmien ja paikallisten markkinoiden edistämisen sekä lyhyiden jakeluketjujen avulla, tuottajaryhmät ja toimialaorganisaatiot

- maatilojen riskienhallinnan tukeminen

4. Maa- ja metsätaloudesta riippuvaisten ekosysteemien käyttöönotto, säilyttäminen ja parantaminen

- Euroopan maisemien tilan ja luonnon monimuotoisuuden (mukaan lukien Natura 2000- ja arvokkaat luontoalueet) käyttöönotto ja säilyttäminen

- vesien hoidon edistäminen

- maaperän hoidon edistäminen

5. Voimavarojen tehokkaan käytön sekä vähähiiliseen ja ilmastollisesti kestäväan talouteen siirtymisen edistäminen maa-, elintarvike- ja metsäsektoreilla

- maatalouden vedenkäytön tehostaminen

- maatalouden ja elintarvikejalostuksen energiatehokkuuden lisääminen

- uusiutuvien energialähteiden sekä biotalouteen tarkoitettujen sivutuotteiden, jätteiden, jäännösten ja muiden kuin elintarvikkeiksi tarkoitettujen raaka-aineiden hankinnan ja käytön helpottaminen

- maatalouden typpi- ja metaanipäästöjen vähentäminen

- hiilen sitomisen edistäminen maa- ja metsätaloudessa

6. Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseutualueilla

- monipuolistamisen sekä uusien pienien yritysten ja työpaikkojen perustamisen edistäminen

- maaseutualueiden paikallisen kehittämisen edistäminen

- maaseutualueiden tieto- ja viestintäteknologian saavutettavuuden, käytön ja laadun parantaminen

Huomionarvoista on, että metsätalouden kilpailukyky on tippunut pois ehdotuksen päätavoitteista. Nykyisessä asetuksessa se on päätavoitteena maatalouden kilpailukyvyn rinnalla.

Maaseudun kehittämisen toimenpiteet

Ohjelmissa voidaan toteuttaa unionin maaseudun kehittämistä koskevien prioriteettien mukaisesti seuraavia 17 toimenpidettä, joiden osalta myös sisältö ja tärkeimmät vaatimukset Suomen kannalta on kuvattu alla lyhyesti. Kunkin toimenpiteen osalta komissio voisi antaa tarkempia sääntöjä toimeenpanoasetuksin ja/tai delegoidun säädösvallan avulla.

Tietämyksen siirtoa ja tiedotusta koskevat toimet (artikla 15)

- ammatillinen koulutus ja taitojen hankintaa koskevat toimet (koulutuskurssit, ei kuitenkaan "normaali koulutus", työpajat ja valmennus), esittelytoiminta ja tiedotustoimet

- lyhytaikaiset tilojen hallinnan vaihtoa koskevat järjestelmät ja tilakäynnit

Toimenpiteen hyödynsaajina ovat maatalouden harjoittajat, elintarvike- ja metsäsektorin toimijat, maan omistajat/viljelijät ja muut taloudelliset toimijat, jotka ovat maaseutualueilla toimivia mikro-, pien- tai keskisuuria yrityksiä. Koulutusta tarjoavalla organisaatiolla tulee olla tarvittava pätevyys.

Neuvontapalvelut, tilan hoito- ja lomituspalvelut (artikla 16)

a) viljelijöiden, metsänomistajien sekä maaseutualueiden PK-yritysten neuvontapalvelujen käyttö tilansa, yrityksensä ja/tai investointinsa ympäristöllisen ja ilmastoystävällisyyden sekä taloudellisen osaamisen parantamiseksi

b) tilan hoito-, lomitus- ja neuvontapalvelujen sekä metsäneuvontapalvelujen perustaminen horisontaalasetuksen artiklat 12—14 mukaisesti.

c) nuvojen koulutus

Palvelujen perustamistukea voidaan myöntää b) kohdan mukaista tarkoitusta varten tarjouskilpailun perusteella valituille ja edellytykset täyttävillä viranomaisilla ja elimillä. Perustamistuki on aleneva ja enintään 5 vuoden ajan perustamisesta. Palvelujen käyttötukea (enintään 1500 €/neuvo) voidaan myöntää tarjouskilpailun perusteella a)- ja c) -kohdissa vain suoraan neuvonnan tai koulutuksen toteuttajalle. Tuki neuvonnan koulutamisessa on enintään 200 000 €/3 vuotta. Salassapitoa koskevista velvoitteista neuvonpalvelujen yhteydessä säädetään horisontaaliasetuksessa.

Viljelijöiden neuvonnan tulee liittyä vähintään yhteen unionin prioriteeteista ja kattaa vähintään yhden seuraavista kohdista:

- yksi tai useampi täydentävistä ehdoista ja/tai muista pakollisista vaatimuksista (määritellään horisontaaliasetuksessa)
- vihertäminen (määritellään suorien tukien asetuksessa)
- ilmastoinnin muuttaminen ja siihen sopeutuminen, luonnon monimuotoisuus, vesien ja maaperän suojeleminen, eläinten sairauksien ja kasvitautien torjunta sekä innovaatiotoimet (määritellään horisontaaliasetuksessa)
- suorissa tuissa määriteltyjen taloudellisten neuvontien
- tarvittaessa yhteisön sääntöihin perustuva työturvallisuus

Neuvonta voi kattaa myös maatalon taloutta, maatalouskäytäntöjä ja ympäristötoimia koskevia asioita. Metsätaloutta koskevan neuvonnan on katettava vähintään tietyt direktiivit. Metsätaloutta koskeville ja PK-yrityksille annettava neuvonta voi kattaa niiden talouden ja ympäristöön liittyviä asioita. Neuvontaa voidaan tarjota myös osittain ryhmässä ottaen kuitenkin huomioon yksittäisen neuvonpalveluiden käyttäjän tilanne.

Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmät (artikla 17)

- viljelijöiden uusi osallistuminen unionin maataloustuotteiden, puuvillan tai elintarvikkeiden laatujärjestelmiin, eräisiin jäsenvaltioiden hyväksymiin laatujärjestelmiin sekä jäsenvaltioiden hyväksymiin vapaaehtoisin

maataloustuotteiden sertifiointijärjestelmiin ao. unionin hyviä käytäntöjä koskevien suuntaviivojen (komission tiedonanto 2010/C 341/04) mukaisesti

Tukena myönnetään enintään 3 000 euroa tilaa kohti vuosittaisena kannustinpalkkiona, jonka taso määritetään kiinteinä kustannuksina osallistumisesta tuettuihin järjestelmiin korkeintaan viiden vuoden ajanjaksolla. Kiinteillä kustannuksilla tarkoitetaan kustannuksia laatujärjestelmään osallistumisesta ja vuosittaisesta osallistumisesta sisältäen tarvittaessa tarkastuksista aiheutuvat kulut sen varmistamiseksi, että järjestelmän sääntöjä on noudatettu.

Aineellisia varoja koskevat investoinnit (artikla 18)

- maatalojen yleinen tehokkuuden parantaminen (maataloille)
- Annex I -maataloustuotteiden tai puuvillan jalostus, markkinointi ja/tai kehittäminen. Lopputuote saa olla Annex I -maataloustuotteen ulkopuolella.
- maatalouden mukautumiseen ja kehittämiseen liittyvä infrastruktuuri mukaan lukien pääsy tilalle ja metsään, tilusjärjestelyt, maan parantaminen, energian hankinta ja vesienhoito
- ei-tuotannolliset investoinnit liittyen maa- ja metsätalouden ympäristösitoumusten toteutukseen, lajien tai luontotyyppien suojelemaan tai Natura 2000-alueiden tai muun tärkeitä luonnonarvoja omaavan alueen julkisten palveluiden lisäämiseen

Toimenpide vastaa komission mukaan lähtökohtaisesti kaikkiin kuuteen maaseudun kehittämiseksi asetettavaan prioriteettiin.

Maatalouden tilarakennetta parantavat investoinnit on rajattava vain tietyn tilakoon alittaville maataloille. Kokoraja asetetaan SWOT-analyysissä, suhteutettuna Maatalouden kilpailukykyyn ja maatalojen elinkelpoisuuden lisääminen-prioriteettiin tehtävän kansallisen linjauksen mukaisesti.

Maatalouden investointeissa tukitaso olisi Suomessa enintään 40 % tukikelpoisista kustannuksista. Tuen korotus on 20 % tukikelpoisesta kustannuksesta laskettuna, jos kyseessä on nuoren viljelijän tekemä investoin-

ti, luonnonhaitta-alueella tehtävä investointi (artikla 33(3)), yhteisinvestointi tai useampaa toimenpidettä toteuttava investointi tai EIP:n mukainen investointi. Annex I -investoinneissa tukitaso olisi vastaavasti 40 % ja sitä voitaisiin korottaa 20 %, jos se olisi EIP:n mukainen investointi. Mainittuja tukitasoja ei sovelleta ei-tuotannollisiin investointeihin.

Luonnonmullistusten vahingoittaman maatalouden tuotantokyvyn palauttaminen ja taroituksenmukaisten ennalta ehkäisevien toimien käyttöönotto (artikla 19)

- investoinnit ennalta ehkäisevinä toimina mahdollisten luonnonmullistusten seurausten vähentämiseksi
- investoinnit luonnonmullistusten vahingoittaman maatalousmaan kunnostamiseksi ja sen tuotantokyvyn palauttamiseksi

Maatilojen ja liiketoiminnan kehittäminen (artikla 20)

- tuki liiketoiminnan käynnistämiseen: nuoren viljelijän tilanpidon aloittaminen, muu kuin maatalouden yritystoiminta maaseutualueilla (viljelijöille, viljelijäperheen jäsenille, mikro- ja pienille yrityksille) ja pienten tilojen kehittäminen (jäsenvaltion määrittelemille pienille tiloille)
- tuki muuta kuin maatalouden yritystoimintaa koskeviin investointeihin (viljelijöille, viljelijäperheen jäsenille, mikro- ja pienille yrityksille)
- tuki suorien tukien pienten maatilojen tukiohjelman kuuluville viljelijöille, jotka sitoutuvat luovuttamaan maatilansa ja tukioikeutensa kokonaisuudessaan toiselle viljelijälle

Toimenpide vastaa komission mukaan lähtökohtaisesti kaikkiin kuuteen maaseudun kehittämiseksi asetettavaan prioriteettiin.

Nuori viljelijä on alle 40-vuotias hakemuksen jättämishetkellä, ammatillisesti pätevä ja aloittaa ensimmäistä kertaa maatilalla tilanpidosta vastaavana henkilönä. Sekä luonnollinen henkilö että oikeushenkilö tai niiden ryhmä voidaan niiden kansallisesta statuksesta riippumatta katsoa maatilakotitalouden jäseneksi lukuun ottamatta maatilalla työntekei-

jöitä. Oikeushenkilön on kuitenkin harjoitettava maatilalla maataloutta hakemusta jätettäessä.

Liiketoiminnan käynnistämisen tuen ehtona on esittää liiketoimintasuunnitelma, jota on alettava toteuttaa kuuden kuukauden kuluessa tukipäätöksestä. Viimeinen tukimaksu (lukuun ottamatta pienten tilojen kehittämistukea) tehdään ehdolla, että suunnitelma on toteutettu asiallisesti.

Jäsenvaltion on esitettävä kynnysarvot tukikelpoiselle maatilalle (ala ja yläraja) nuoren viljelijän tilanpidon aloitustuessa ja pienten maatilojen kehittämistuessa. Aloitustukitilan ja pienen tilan kynnysarvot eivät saa mennä limittäin ja näiden ala- ja ylärajan eron pitää olla riittävän suuri. Kynnysarvot tulee lisäksi määritellä niin, että pysytään mikro- ja pienen yrityksen määritelmien rajoissa.

Aloitustuki on kiinteämääräisenä enintään 70 000 euroa nuorille viljelijöille ja muun kuin maatalouden yritystoiminnalle; pienille tiloille kuitenkin 15 000 euroa. Tukimäärässä voidaan ottaa huomioon ohjelma-alueen sosioekonomiset syyt. Muun kuin maatalouden yritystoiminnan investointien tukitasoa ei kuitenkaan ole määritelty asetuksen ko. liitteessä.

Liiketoiminnan käynnistämisen tuki maksetaan vähintään kahdessa erässä enintään viiden vuoden aikana. Maksuerien degressiivisyys on mahdollista.

Tuki suorien tukien pienten maatilojen tukiohjelman kuuluvan maatilalla luovuttamiseen olisi vuosittain (31.12.2020 asti) enintään 120 % pienen tilan vuosittain saamasta suorasta tuesta siitä lähtien kun tila on luovutettu toiselle viljelijälle.

Osarahoituksen määrä voisi poikkeuksellisesti nuorten viljelijöiden tilanpidon aloitustuen osalta olla enintään 80 %.

Delegoituja säädöksiä voidaan antaa ehdoista, jolloin oikeushenkilöä voidaan pitää nuorena viljelijänä, ammatillisten taitojen hankintaa koskevien määräaikojen asettamisesta, liiketoimintasuunnitelman minimisisälöstä sekä jäsenvaltioissa käytettävistä kriteereistä nuorten viljelijöiden tilanpidon aloitustukeen ja pienten tilojen kehittämistukeen tukikelpoisia maatiloja koskevien kynnysarvojen asettamiseksi.

Peruspalvelut ja kylien uudistaminen maaseutualueilla (artikla 21)

- kuntien ja niiden peruspalvelujen kehittämissuunnitelmien sekä Natura 2000- ja muiden tärkeitä luonnonarvoja omaavien paikkojen suojelu- ja hoitosuunnitelmien laatiminen ja päivittäminen

- investoinnit kaikenlaisen pienimuotoisen infrastruktuurin perustamiseksi, parantamiseksi tai laajentamiseksi mukaan lukien uusiutuvaa energiaa koskevat investoinnit

- laajakaistainfrastruktuurin perustaminen, parantaminen ja laajentaminen, passiivinen laajakaistainfrastruktuuri ja pääsyn hankinta laajakaista- ja yleisiin sähköisen hallinnoinnin sovelluksiin

- investoinnit maaseutuväestön paikallisten peruspalvelujen perustamiseksi, parantamiseksi tai laajentamiseksi, mukaan luettuna vapaa-ajan ja kulttuurin palvelut ja niihin liittyvä infrastruktuuri

- julkisten elinten investoinnit vapaa-ajan infrastruktuuriin, matkailutiedotukseen ja matkailupaikkojen varustamiseen opasteilla

- kylien ja maaseutumaiseman kulttuuri- ja luonnonperinnön säilyttämiseen, kunnostamiseen ja parantamiseen liittyvät tutkimukset ja investoinnit mukaan lukien niihin liittyvät sosioekonomiset näkökulmat

- investoinnit maaseutuasutusta lähellä olevien toimintojen uudelleen sijoittamiseksi ja rakennusten tai muiden tilojen muuntamiseksi elämänlaadun parantamiseksi tai ympäristön toimintakyvyn lisäämiseksi

Toimenpiteessä voidaan tukea vain ohjelmassa määriteltävää pienimuotoista infrastruktuuria, mutta ohjelmassa voidaan antaa poikkeuksia tästä säännöstä laajakaistaa ja uusiutuvaa energiaa koskevissa investoinneissa määrittelemällä samalla selkeä kriteeri täydentävyyden varmistamiseksi unionin muiden rahoitusvälineiden suhteen.

Delegoituja säädöksiä voidaan antaa uusiutuvaa energiaa koskevan infrastruktuurin tukikelpoisuuden määrittelemisestä.

Metsäalueiden kehittämistä koskevat investoinnit ja metsien elinkelpoisuuden parantaminen (artiklat 22—27)

- metsitys ja metsämaan perustaminen

- peltometsätalousjärjestelmien perustaminen

- metsäpalojen ja luonnonmullistusten metsille aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäiseminen ja kunnostus mukaan lukien tuhoeläimet ja taudit, katastrofaaliset tapahtumat ja ilmastoon liittyvät uhat

- investoinnit metsäekosysteemien vastustuskäyvyn ja ympäristöarvojen sekä lieventämismahdollisuuksien parantamiseksi

- investoinnit uuteen metsäteknologiaan ja metsätuotteiden jalostukseen ja markkinointiin

Delegoituja säädöksiä voidaan antaa ehdoista luonnonmullistuksen tai tuhoeläinten tai tautien esiintymisen todentamiseksi tai ehkäisevien toimien tukikelpoisuuden tarkaksi määritelmäksi.

Tuottajaryhmien perustaminen (artikla 28)

- ryhmän jäsenten tuotannon ja myynnin sopeuttaminen markkinoihin

- tuotteiden vieminen yhteisesti markkinoille sisältäen myös tuotteiden valmistelun myyntiä varten, keskitetyn myynnin ja tarjonnan tukkumyyntiin

- yhteisten sääntöjen luominen tuotantoinformaatiolle ottaen erityisesti huomioon sadonkorjuu ja saatavuus

- muut tuottajaryhmien kautta tehtävät toimet kuten liiketoiminnan ja markkinointitoimien kehittäminen sekä innovaatioprosessien organisointi ja helpottaminen

- jäsenvaltion hyväksymien tuottajaryhmien perustaminen (vain luokkaan mikro-, pienet ja keskisuuret yritykset kuuluvat tuottajaryhmät): Hyväksyntä tehdään tuottajaryhmän laatiman liiketoimintasuunnitelman perusteella. Jäsenvaltion toimesta todennetaan, että liiketoimintasuunnitelmassa esitetyt tavoitteet on saavutettu viiden vuoden kuluessa tuottajaryhmän tunnustamisesta.

Tuki maksetaan viiden vuoden aikana tuottajaryhmän tunnustamisesta vuosittain kiinteämääräisenä prosenttiosuutena tuottajaryhmän saavuttaman liikevaihdon perusteella niin, että tukiprosentti pienenee vuosittain (10 %, 10 %, 8 %, 6 %, 4 %). Yli 1 milj. euroa ylittävän liikevaihdon osalta tuki maksetaan kuitenkin pienemmän tukiprosentin mukaisesti (5 %, 5 %, 4 %, 3 %, 2 %). Ensimmäisen

mäisen tukimaksuerän perusteena voi olla myös kolmen edeltävän vuoden tai metsäalan tuottajaryhmän osalta viiden edeltävän vuoden keskiarvo tuottajaryhmän jäsenten yhteenlasketusta liikevaihdosta ennen tuottajaryhmän perustamista. Viimeinen tukimaksuerä maksetaan vasta sen jälkeen, kun jäsenvaltio on suorittanut liiketoimintasuunnitelman riittävän toteuttamisen tarkastelun.

Maatalousympäristö ja ilmasto (artikla 29)

- Pakollinen toimenpide kohdennettuna kansallisten, alueellisten ja paikallisten erityistarpeiden ja prioriteettien mukaisesti

- Maatalouden ympäristö- ja ilmastokorvaukset (jäljempänä ympäristökorvaukset) tulevat jatkamaan tärkeää rooliaan maaseutualueiden kestävä kehityksen tukemisessa ja vastaamisessa yhteiskunnan kasvaviin ympäristöpalveluvaatimuksiin.

Maatalouden ympäristökorvauksilla tulee jatkaa koko yhteiskunnan palvelua sellaisilla maatalouskäytännöillä, joilla vaikutetaan ilmaston muutoksen torjumiseen ja siihen sopeutumiseen sekä ympäristön, maaseutumaisen ja sen piirteiden, luonnonvarojen, maaperän sekä geneettisen monimuotoisuuden suojeluun ja parantamiseen. Erityistä huomiota tulee osoittaa geneettisten resurssien ja korkean luontoarvon omaaviin tuotantojärjestelmiin.

Ympäristökorvaus voidaan maksaa vain toimista, jotka ylittävät suorille tuille asetettavat vaatimukset (täydentävät ehdot: horisontaaliasetus artiklat 93—94; vihertäminen: suorien tukien asetus artiklat 29—33), kasvinsuojelulle sekä lannoitukselle asetettavat vähimmäisvaatimukset ja kansallisen lainsäädännön muut vaatimukset.

Ympäristökorvauksia voidaan myöntää viljelijöille, viljelijäryhmille tai ryhmille viljelijöitä ja muita maatalousmaan maankäyttäjiä. Nämä uudenlaiset yhteissitoumukset voivat mahdollistaa moninkertaiset ympäristöhyödyt, mutta näillä on myös lisääntyneet transaktiokustannukset, jotka tulee korvata (enintään 30 %, muissa tapauksissa enintään 20 %). Erityisesti perustelluissa tapauksissa ympäristövaikutusten saamiseksi voi ympä-

ristökorvauksia maksaa myös muille maankäyttäjille.

Jäsenmaan tulee varmistaa asiantuntijaneuvonnalla sitoumusten tehneiden viljelijöiden ja muiden maanomistajien tarvittavat taidot ja tiedot ympäristöasioista. Koulutukseen osallistuminen voi kuulua sitoumuksen ehtoihin. 5-tai 7-vuotisen sitoumuksen päättymisen jälkeen voidaan tehdä vuosittaisia pidentyksiä. Perustelluista syistä sitoumuskautsi voi olla pidempikin.

Jäsenvaltio voi käyttää tarvittaessa artiklan 49(3) valintakriteereitä varmistaakseen tehokkaat hakemukset. Tarjouskilpailu (call for proposal) on mahdollinen. Ympäristökorvausta ei voi maksaa luonnonmukaisesta tuotannosta tehdystä sitoumuksesta (tästä esitetty eri toimenpidettä). Tukea voidaan maksaa myös geenivarojen säilyttämisestä.

Ympäristökorvaukset ovat enintään 600 €/ha yksivuotisille viljelykasveille, 900 €/ha monivuotisille viljelykasveille ja 450€/ha muulle maankäytölle, uhanalaisille paikallisille eläinroduille 200 € eläin yksikköä kohden. Poikkeustapauksissa korvaustasoa voi korottaa ottaen huomioon ohjelmassa perustellut erityiset olosuhteet.

Toimeenpanosäädöksiä voidaan antaa rajapinnoista toisten toimenpiteiden kanssa, muuntokertoimista, transaktiokustannusten laskemisesta, sitoumusten siirtämisestä ja muuttamisesta sekä kriteereistä ja mahdollisuudesta käyttää standardikustannuksia tulonmenetysten laskennassa.

Delegoituja säädöksiä voidaan antaa sitoumuksen vuosittaisesta laajentamisesta alkuperäisen sitoumusajan jälkeen, laajaperäisestä kotieläintaloudesta tai eri tavalla harjoitetusta kotieläintaloudesta, lannoitteiden rajoittamisesta, kasvinsuojeluaineista tai muista tuotantopanoksista, uhanalaisten alkuperäisrotujen kasvattamisesta tai geneettisen kasvipopulaation säilyttämisestä sekä geenipankkien tukikelpoisten toimien määrittämisestä.

Luomutuotanto (artikla 30)

- Luomukäytäntöihin ja -menetelmiin siirtyminen tai niissä pysyminen

Luonnonmukaisen tuotannon tukea voidaan maksaa maatalousmaan hehtaaria kohti viljelijöille tai viljelijäryhmille.

5-vuotisen sitoumuksen päättymisen jälkeen voidaan tehdä vuosittaisia laajennuksia. Transaktiokustannuksista voidaan korvata enintään 20 % ja yhteissitoumusten osalta enintään 30 %. Luonnonmukaisen tuotannon tuet ovat enintään 600 €/ha yksivuotisille viljelykasveille, 900 €/ha monivuotisille viljelykasveille ja 450 €/ha muulle maankäytölle. Poikkeustapauksissa korvaustasoa voi korottaa ottaen huomioon ohjelmassa perustellut erityiset olosuhteet.

Natura 2000 ja vesipuitedirektiivi (VPD) (artikla 31)

- Direktiivien 2000/147/EY, 92/43/ETY ja 2000/60/EY toimeenpanosta aiheutuneiden tulonmenetysten ja kustannusten korvaaminen viljelijöille tai metsänomistajille.

Tukitasot olisivat ensimmäiset 5 vuotta enintään 500 €/ha, myöhemmin 200 €/ha, VPD:ssä vähintään 50 €/ha.

Johdantolauseen 31 mukaan jäsenvaltioiden tulee myös ottaa Natura 2000 -alueiden erityistarpeet huomioon maaseutuohjelmien kokonaissuunnittelussa.

Korvaukset alueille, jotka kärsivät luonnonhaitasta tai muista erityisistä rajoituksista (artiklat 32—33)

- Maataloustuotantoon kohdistuvista rajoituksista aiheutuneiden tulonmenetysten ja lisäkustannusten korvaaminen viljelijöille vuoristoalueilla ja alueilla, jotka kärsivät luonnonhaitoista.

Komissio ehdottaa edelleen kolmea alueluokkaa: vuoristo-, muu epäsuotuisa (ns. välialue) ja erityisalue. Laajaperäisen tuotannon vaatimusta ei ole enää.

Korvaukset ovat vuosittaisia eli enää ei ole vaatimusta tuotannon jatkamisesta 5 vuotta ensimmäisen maksatuksen jälkeen. Korvaustasot lasketaan vertaamalla epäsuotuisan alueen lisäkustannukset ja tulonmenetykset alueeseen, joka ei ole epäsuotuisa. Korvaustasoissa tulee ottaa huomioon mahdolliset I pilarin luonnonhaittamaksut. Korvaustasot voivat olla vähintään 25 €/ha tai enintään 250 €/ha ja vuoristoalueilla 300 €/ha, poikkeustapauksissa tasoa voi korottaa ottaen huomioon

ohjelmassa perustellut erityiset olosuhteet. Korvauksissa ei ole enää keskiarvomahdollisuutta ohjelma-alueella (korvaukset ovat "enintään", ei "keskiarvo enintään"). Ohjelmassa on määriteltävä korvausten degressiivisyys eli tilakohtaisen pinta-alan rajat, jonka jälkeen korvauksen määrä alenee.

Siirtymävaihe vuosina 2014—2017 on niiden alueiden viljelijöille, jotka aluejakouudistuksessa jäivät ilman LFA-statusta: vuonna 2014 korvaus on 80 % vuoden 2013 tasosta päättyen 20 %:n tasoon vuonna 2017. Jäsenvaltioissa, missä aluejakouudistusta ei ole saatu valmiiksi ennen 1.1.2014, noudatetaan em. siirtymäsääntöjä. Aluejaon valmistuttua LFA-statuksen saaneet viljelijät saavat täyden korvauksen ja ilman LFA-statusta jääneet viljelijät saavat em. siirtymävaiheen korvaukset.

Muiden kuin vuoristoalueiden katsotaan kärsivän merkittävistä luonnonhaitoista, jos 66 % kunnan maatalousmaasta täyttää jonkun liitteessä II mainitun kriteerin raja-arvot. Määrittely tehdään LAU 2-tasolla. Jäsenvaltioiden tulee hienosäädöllä objektiivisten kriteerien avulla rajata pois ne alueet, joilla merkittävä luonnonhaitta on todettu, mutta se on voitettu investoinneilla tai taloudellisilla toimilla. Jäsenvaltion on kuvattava ohjelmaasiakirjassa LFA-alueäärittelyt.

Eläinten hyvinvointi (artikla 34)

- Eläinten hyvinvointia koskevasta sitoumuksesta aiheutuneiden tulonmenetysten ja lisäkustannusten korvaaminen viljelijöille

Korvaukset ovat enintään 500 € eläinrykettä kohden. Eläinten hyvinvointia edistävät sitoumukset tehdään vuosi kerrallaan (aiemmin 5-vuotinen).

Metsien tuottamat ympäristöpalvelut ja metsien säilyttäminen (artikla 35)

- metsätalouden ympäristösitoumuksesta aiheutuneiden tulonmenetysten ja lisäkustannusten korvaaminen

Yhteistyö (artikla 36)

- yhteistyömenettelyt unionin maatalous-elintarvikeketjun ja metsäsektorin eri toimi-

joiden sekä muiden toimijoiden keskuudessa, jotka edistävät maaseudun kehittämistä koskevien tavoitteiden ja prioriteettien saavuttamista, mukaan lukien toimialakohtaiset organisaatiot

- klustereiden ja verkostojen perustaminen
- maatalouden tuottavuutta ja kestävyyttä varten tarkoitettua Euroopan innovaatiokumppanuutta koskevien toiminnallisten ryhmien perustaminen ja niiden toiminta

Toimenpiteessä edistetään yhteistyömuotoa, johon osallistuu vähintään kaksi yksikköä. Yhteistyö voi sisältää pilottihankkeita, maatalous-, elintarvike- ja metsäsektorin tuotteiden, käytäntöjen ja teknologioiden kehittämistä, paikallisen tuotannon ja lyhyiden tuotantoketjujen markkinointia ja logistiikan kehittämistä, ympäristöön, ilmastomuutoksen lieventämiseen tai siihen sopeutumiseen liittyvää yhteistoimintaa, biomassan kestävään tuotantoon liittyvää yhteistyötä (elintarvike- ja energiantuotanto, teolliset prosessit), julkisen ja yksityissektorin kumppanuutta ja paikallisten kehittämisstrategioiden täytäntöönpanoa sekä metsänhoitosuunnitelmien tai vastaavien laatimista. Yhteistyö alueiden sekä jäsenvaltioiden välillä on myös mahdollista.

Riskienhallinta (artiklat 37—39)

- viljelijöille suoraan maksettava tuki sato-, eläin- ja kasvivakuutuksia koskevista vakuutusmaksuista, jotka on otettu epäsuotuisista ilmastotapahtumista ja eläin- tai kasvitautien tai tuhoeläintartunnasta aiheutuvien taloudellisten menetysten estämiseksi

- avustukset keskinäisiin rahastoihin, joista maksetaan viljelijöille rahoituskorvauksia eläin- tai kasvitautien puhkeamisen tai ympäristötapahtumien aiheuttamista taloudellisista menetyksistä

- avustukset sijoitusrahastoihin, joista maksetaan korvauksia viljelijöille, jotka kokevat vakavan tulojen laskun (tulojen vakauttamisväline)

Keskinäisellä rahastolla (mutual fund) tarkoitetaan tässä yhteydessä jäsenvaltion hyväksymää rahastoa, jonka toimintaan liittyneet viljelijät vakuuttavat itsensä ja josta maksetaan em. viljelijöille korvausta yllä mainitusta syistä. Jäsenmaan on tässä yhtey-

dessä varmistettava, ettei viljelijöille makseta ylikompensaatiota ottaen huomioon kansalliset ja unionin tukivälineet tai yksityiset vakuutusjärjestelmät. Viljelijöiden tulotason arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös Euroopan Globalisaatiorahaston maksama tulotuki.

Viljelijöille suoraan maksettavan tuen osalta vahingon tulee aiheuttaa vähintään 30 %:n tuotannon menetys suhteessa viljelijän useammalta vuodelta laskettuun keskimääräiseen vuosittaiseen tuotantoon nähden. Vakuutusten tulee kohdentua aiheutuneisiin menetyksiin tai eläintautien osalta myös niiden rajaamiseen. Korvattavan tuhon tulee olla kansallisen viranomaisen todentama ja sitä koskeva kriteeristö voidaan asettaa etukäteen. Vakuutukset voivat kattaa enintään vahingosta aiheutuneet kustannukset eikä niihin tule liittyviä vaatimuksia tulevasta tuotannosta. Jäsenvaltio voi rajoittaa tukikelpoisen vakuutusmaksun määrää. Tuen enimmäismäärä on 65 % maksettavasta vakuutusmaksusta (tukikelpoisista kustannuksista eli vakuutusmaksuvero ei ole tuen kohteena).

Rahastoon maksettava avustus voi liittyä ainoastaan sen perustamisesta aiheutuneisiin hallintokustannuksiin sekä sieltä maksettuihin korvauksiin viljelijöille ja rahaston em. -korvauksia varten ottamista kaupallisista lainoista syntyneeseen korkoon. Alkuperäistä pääomaa ei saa rahoittaa julkisista varoista. Tuen vaatimuksia määritellään myös rahastojen muodostamisen ja hallinnoinnin (akreditointi, läpinäkyvyys, säännöt) sekä eläintautien tukikelpoisuuden (World Organisation of Animal Health tai direktiivin 90/424/EEC listalla oleva tauti) suhteen. Jäsenmaa voi asettaa rahasto- tai yksikkökohtaisia kattoja tukikelpoisille kustannuksille. Tuen enimmäismäärä on 65 % tukikelpoisista kustannuksista.

Tulojen vakauttamisvälineenä rahastoon maksettava avustus voi liittyä ainoastaan sieltä maksettuihin korvauksiin viljelijöille ja rahaston em. korvauksia varten ottamista kaupallisista lainoista syntyneeseen korkoon. Rahastoa sekä sen muodostamista ja hallinnointia koskevat samat vaatimukset kuin edellä. Lisäksi määritellään vaatimuksia tulojen laskun vähimmäismäärästä (vähintään 30 %) suhteessa viljelijän keskimääräiseen

vuosittaiseen tuloon, tulojen määrittelystä sekä viljelijöille maksettavan rahoituskorvauksen korvaavuudesta (enintään 70 % tulon menetyksestä). Tuen enimmäismäärä on 65 % tukikelpoisista kustannuksista.

Muut rahoituskohteet

LEADER (yleisasetus artikla 31, maaseutuasetus artikkelit 42—45)

Paikallinen kehittäminen LEADER-periaatteen mukaisesti on pakollista kaikissa maaseudun kehittämisohjelmissa, johon on varattava vähintään 5 % maaseuturahaston rahoituksesta ao. ohjelmassa.

Ohjelmissa voidaan rahoittaa maaseuturahastosta neljää erilaista tukea. Valmistelutuen avulla tuetaan pieniä pilottihankkeita sekä toimintakyvyn kehittämistä ryhmillä, jotka eivät ole ohjelmakaudella 2007—2013 soveltaneet LEADERia. Paikallisen kehittämisstrategian toteuttamisen kautta tuetaan hankkeiden toteuttamista. Paikallisen toimintaryhmän yhteistyöhankkeiden valmistelun ja toteuttamisen tukea maksetaan alueiden tai valtioiden (useat jäsenvaltiot tai kolmannet maat) välisille yhteistyöhankkeille. Tukea maksetaan myös toimintakustannuksiin ja paikallisen kehittämisstrategian edistämiseen.

Paikallisen toimintaryhmän yhteistyöhankkeissa kumppaneita voivat olla paikallisten toimintaryhmien lisäksi maaseutualueilla paikallista kehittämisstrategiaa soveltavat paikalliset julkinen-yksityinen kumppanuudet unionin sisällä tai sen ulkopuolella ja muilla kuin maaseutualueilla vastaavat kumppanuudet. Jos paikalliset toimintaryhmät eivät valitse rahoitettavia yhteistyöhankkeita, jäsenvaltion on perustettava jatkuvaan hakuun perustuva järjestelmä. Jäsenvaltion on julkistettava valtioiden välisten hankkeiden valintaa koskevat kansalliset ja alueelliset hallintoprosessit ja luettelo tukikelpoisista kustannuksista viimeistään kahden vuoden kuluessa ohjelman hyväksymisestä. Yhteistyöhankkeiden hyväksymisen on tapahduttava neljän kuukauden kuluessa hankkeen jättämisestä. Komissiolle on ilmoitettava hyväksytyt valtioiden väliset yhteistyöhankkeet.

Toimintakustannusten ja paikallisen kehittämisstrategian tuen enimmäismäärä on 25 % paikallisen kehittämisstrategian julkisista

menoista. Enintään 50 % julkisesta tuesta maksajavirasto voi maksaa enakkona, jos tällainen mahdollisuus on annettu ohjelmassa.

Tekninen apu

Ohjelmissa on käytettävissä teknistä apua, jolla yleisasetuksen mukaan voidaan tukea valmisteluun, hallinnointiin, seurantaan, arviointiin, tiedotukseen ja viestintään, verkostoitumiseen, valitusten käsittelyyn sekä valvontaan ja tarkastukseen liittyviä toimia. Lisäksi voidaan tukea toimia, jotka vähentävät tuensaajan hallinnollista taakkaa tai vahvistavat jäsenvaltion viranomaisten kykyä hallinnoida ja käyttää rahastojen varoja. Rahoitettavat toimet voivat koskea myös edeltävää ja seuraavaa ohjelmakautta.

Maaseutuasetuksella tukikelpoiseksi teknisen avun osalta on lisätty valmistelutyöhön liittyvät kustannukset luonnonhaitasta kärsivien alueiden määrittelemiseksi. Todistuksen antavan elimen toimintaa ei saa rahoittaa teknisellä avulla. Teknisen avun enimmäismäärä on 4 % ohjelman kokonaismäärästä, johon sisältyy myös kansallisen maaseutuverkoston perustaminen ja sen toiminta.

Komissio rahoittaa sille varatusta teknisestä avusta rahoituskaudella 2007—2013 toimineiden Eurooppalaisen maaseudun kehittämisverkoston ja Eurooppalaisen maaseudun kehittämisen arviointiverkoston toiminnan. Komissio esittää perustettavaksi myös uuden verkoston eli Eurooppalainen innovaatiokumppanuuden verkoston (EIP) sekä EIP-toimintaryhmät maatalouden tuottavuutta ja kestävyyttä varten. Lisäksi komissio ehdottaa omasta teknisestä avustaan uudeksi rahoituskohteeksi palkinnot innovatiivista paikallista yhteistyötä varten, jotka myönnettäisiin yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa valinnan, maksamisen ja valvonnan suhteen eri jäsenvaltioissa sijaitsevien kumppanien paikallisuuteen perustuville innovatiivisille yhteistyöhankkeille.

Kansallinen lisärahoitus

Kansallista lisärahoitusta voidaan maksaa perustamissopimuksen artikkelin 42 mukaisesti

sa maaseudun kehittämistuissa, jotka komissio hyväksyy osana ohjelmatyötä.

Ohjelman sisältö ja sen hyväksyminen sekä muuttaminen

Toimintamallit ohjelman rakentamiseksi

Jäsenvaltio voi laatia ohjelman koko alueelleen tai alueellisia ohjelmia. Alueellisten ohjelmien kyseessä ollessa olisi mahdollista toimittaa komission hyväksyttäväksi kansallinen kehys, joka sisältäisi alueellisten ohjelmien yhteiset elementit ilman varojen jakoa. Lisäksi ohjelmiin olisi mahdollista sisällyttää temaattisia alaohjelmia unionin prioriteettien ja todettujen erityistarpeiden perusteella erityisesti nuorten viljelijöiden, pienten tilojen, vuoristoalueiden tai lyhyiden jakeluketjujen osalta. Pieniä tiloja ja lyhyitä jakeluketjuja koskevien temaattisten alaohjelmien alla toimenpiteiden tukitasoa voidaan korottaa 10 %:lla liitteen I mukaisista tukitasoista (kuitenkin enintään 90 %). Nuorten viljelijöiden ja vuoristoalueiden osalta tukitasoja voidaan nostaa liitteen I mukaisesti. Temaattisina alaohjelmoina voidaan käsitellä myös erityistarpeita koskien maatalouden rakennemuutosta, jolla on merkittävä vaikutus tietyn maaseutualueen kehitykseen.

Ohjelman sisältö

Yleisasetuksen on lueteltu jokaiseen ohjelmaan sisältyviksi elementeiksi:

- Strategia, jossa ohjelma kytketään unionin älykkääseen, kestäväan ja osallistavaan kasvuun, yhteiseen strategiseen kehukseen ja kumppanuussopimukseen. Jokaisen ohjelman on sisällettävä vaikuttavan, tehokkaan ja koordinoidun toimeenpanon järjestelyt sekä toimet tuensaajan hallinnollisen taakan vähentämisestä.

- Jokaiselle prioriteetille tulee määritellä erityiset tavoitteet sekä rahoitus.

- Jokaiselle prioriteetille tulee määritellä indikaattorit seurantaan, arviointia ja suoritusvarausta varten. Näiden tulee sisältää rahoitus-, tuotos- ja tulosindikaattorit.

- Kuvaus toimista, jotka on tehty naisten ja miesten tasa-arvon edistämisen, syrjinnän torjumiseksi sekä kestäväan kehityksen vahvistamiseksi.

- Alustava tukimäärä ilmaston muutoksen tavoitteille.

Yleisasetuksessa lueteltujen elementtien lisäksi ohjelman tulee sisältää:

- Ennakoarviointi.

- Unionin prioriteettien ympärille rakennettu nykytilan analyysi (SWOT). Ympäristö, ilmastonmuutoksen lieventäminen ja sopeutuminen sekä innovaatioiden edistäminen tulee olla prioriteetit läpäisevinä ja näitä koskevat relevantit toimet tulee tunnistaa jokaisen prioriteetin kohdalla.

- Strategian kuvaus, johon sisältyy unionin prioriteettien painopisteiden mukaisten tavoitteiden asettaminen yleisten indikaattorien pohjalta sekä toimenpiteiden valinta asetettujen tavoitteiden saavuttamisen kannalta

- Ennakkoehdojen määrittely, yksityiskohdalliset toimet niiden toteuttamiseksi ja toteutuksen aikataulu sekä välitavoitteiden määrittäminen.

- Valittujen toimenpiteiden kuvaus.

- Paikallisen kehittämisen osalta kuvaus paikallisten kehittämisstrategioiden koordinaatiomekanismista seuraavien toimenpiteiden kanssa: yhteistyö, peruspalvelut ja kylien uudistaminen maaseutualueilla sekä maatalouden ulkopuolisten toimintojen tukeminen maaseutualueilla toimenpiteessä maatilojen ja liiketoiminnan kehittäminen.

- Kuvaus lähestymistavasta kohti innovaatioita ottaen huomioon tuottavuuden kasvattamisen, kestäväan resurssien hallinnan ja panokset EIP:n tuottavan ja kestäväan maatalouden tavoitteiden saavuttamiseksi.

- Seuranta- ja arviointitarpeiden analyysi ja arviointisuunnitelma. Jäsenvaltion on tarjottava riittävät resurssit tarpeisiin.

- Rahoitussuunnitelma: suunniteltu vuosittainen maaseuturahaston osuus ja tarvittaessa erikseen suorista tuista maaseuturahastoon siirretty osuus sekä jokaisen toimenpiteen (ja jokaisen erityistoimen osalta, jos eri osarahoitusosuus) sekä teknisen avun koko suunniteltu maaseuturahaston osuus ja osarahoituksen määrä.

- Indikaattorisuunnitelma: jokaiselle unionin prioriteetille indikaattorit sekä valitut

toimenpiteet ja niiden suunnitellut tuotokset ja menot jaettuna julkiseen ja yksityiseen rahoitukseen.

- Kansallinen lisärahoitus toimenpiteittäin.
- Elementit, joita tarvitaan valtiontukien käsittelyyn ja luettelo valtiontukitoimenpiteistä

- Tieto toimenpiteiden täydentävyydestä niiden toimenpiteiden kanssa, jotka on rahoitettu muista yhteisen maatalouden politiikkavälineistä sekä koheesiopolitiikan tai Euroopan meri- ja kalastusrahaston kautta.

- Ohjelman toimeenpanon järjestelyn kuvaukset:

- Kumppanien määrittely ja konsultaation tulokset.

- Kansallisen maaseutuverkoston toimintasuunnitelman pääpiirteet, rakenne ja määrärahat toimintaan.

Jos temaattisia alaohjelmia sisällytetään ohjelmaan, jokaisen alaohjelman tulee sisältää:

- Erityinen nykytilan analyysi (SWOT) ja ala-ohjelman tarpeet.

- Erityiset tavoitteet ja toimenpiteiden valinta perusteellisen toimintalogiikan määrittelyn perusteella sisältäen valittujen toimenpiteiden vaikutukset tavoitteiden saavuttamiseksi.

- Erillinen erityinen indikaattorisuunnitelma, suunnitellut tuotokset ja menot jaettuna julkiseen ja yksityiseen rahoitukseen.

Lisäksi hallintoviranomaisen on määriteltävä "maaseutualue" ohjelmatasolla.

Ohjelman hallinnointi

Yleistä

Maaseuturahastosta tuettavien hankkeiden valinta tapahtuu pääsääntöisesti hallintoviranomaisen yhteistyössä ohjelman seurantakomitean kanssa määrittelemien valintakriteerien mukaisesti. Ohjelmissa voidaan ottaa käyttöön ei-takaisinmaksettavan ja takaisinmaksettavan suoran avustuksen lisäksi myös yleisasetuksessa tarkoitettuja rahoitusvälineitä (kuten tuen välittäminen erilaisten rahastojen kautta) sekä näiden yhdistelmiä. Menojen tukikelpoisuudesta, rahastoja koskevista ja muista rahoitukseen ja varojen hallinnointiin

liittyvistä yhteisistä säännöistä säädetään yleisesti yleisasetuksessa ja rahastokohtaisesti maaseutuasetuksessa ja horisontaalasetuksessa.

Rahoitus

Rahoituskaudeksi esitetään 1.1.2014—31.12.2020, jonka osalta maksatukset päättyisivät N+2-säännön mukaisesti 31.12.2022. Ohjelmissa määriteltäisiin yksi osarahoituksen taso suhteessa tukikelpoiseen julkisiin menoihin kaikille toimenpiteille eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta. Suomen osalta osarahoitus voisi vaihdella 20—50 % lukuun ottamatta eräitä maaseutuasetuksessa määriteltäviä toimenpiteitä (tietämyksen siirtoa ja tiedotusta, tuottajaryhmien perustamista ja yhteistyötä koskevat toimenpiteet, LEADER sekä maatilojen ja liiketoiminnan kehittämistä koskevan toimenpiteen alla rahoitettava nuorten viljelijöiden aloitustuki), joissa osarahoituksen taso voisi olla maksimissaan 80 %. Lisäksi osarahoituksen taso voisi olla poikkeuksellisesti 100 % niissä hankkeissa, jotka rahoitetaan suorista tuista siirrettävistä varoista maatalouden tuottavuuteen ja kestävytyteen liittyviä innovaatioita varten. Myös poikkeuksena väliaikaisten talousvaikeuksien vuoksi osarahoituksen tason väliaikainen korotus on mahdollista.

Unionin kokonaistuen määrä maaseudun kehittämiseen, sen vuosittainen jakauma ja vähimmäismäärä vähemmän kehittyneille alueille määritellään neuvoston ja parlamentin päätöksellä. Kokonaismäärään sovellettava indeksi on 2 %/vuosi. Komission toimeenpanosäännöksillä määritellään maaseudun kehittämisohjelmiin käytävissä olevasta unionin kokonaistuesta vuosittainen jakauma jäsenvaltioittain ottaen jakokriteereinä huomioon tavoitteisiin liittyvät objektiiviset kriteerit sekä aiempi käyttö. Tähän määrään lisätään myös suorista tuista siirrettävät varat.

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi säännöistä yhteisen maatalouspolitiikan tukijärjestelmien mukaisista suorista tuista viljelijöille (KOM(2011) 625 lopullinen) (jäljempänä suorien tukien asetus) mahdollistaa varojen siirrot pilareiden välillä. Suorien tukien vuosien 2014—2019 kansallisista katoista voidaan siirtää varoja

enintään 5 % käytettäväksi maaseuturahaston varoina maaseudun kehittämiseen. Suomi (samoin kuin 4 muuta vanhaa jäsenmaata ja 7 uutta jäsenmaata, joiden suorien tukien taso jää alle 90 %:ksi EU:n keskiarvosta) voi myös siirtää enintään 5 % vuosien 2015—2020 maaseuturahaston varoista käytettäväksi suoriin tukiin. Näistä pilareiden välisistä varojen siirroista jäsenvaltion on päätettävä ja ilmoitettava koko rahoituskauden ajan sovellettava prosenttimäärä komissiolle 1.8.2013 mennessä. Lisäksi maaseudun kehittämiseen olisi käytettävissä suorien tukien asetuksen mukaisesti suurien tilojen tukikaton soveltamisessa vapautuneet ja maaseuturahastoon siirretyt varat, jotka on tarkoitettu käytettäväksi maatalouden tuottavuuteen ja kestävyyyteen liittyviä innovaatioita varten.

Ohjelmassa maaseuturahaston rahoitusosuudesta varataan 5 % v. 2019 jaettavaksi suoritusvaraukseksi sekä vähintään 5 % LEADERiin. Teknisen avun määräksi mukaan lukien kansallisen maaseutuverkoston perustaminen ja toiminta ehdotetaan enintään 4 % ohjelman kokonaisrahoituksesta.

Komissio tutkii jokaisen ohjelman suoritus- ja kumppanuussopimuksen suorituskehityksen ja sen välitavoitteiden saavuttamisen perusteella vuosina 2017 ja 2019 toimitettavien tilannekatsausten mukaisesti, jonka perusteella toteutetaan suoritusvarauksen jakaminen yhteistyössä komission ja jäsenvaltion välillä. Suoritusvaraukseen lisätään myös horisontaalijärjestelyasetuksen 45 artiklan mukaisesti kertyneet maaseuturahaston tulot, jotka jaetaan suhteellisesti jäsenvaltioiden kesken niiden osuuden mukaisesti.

Horisontaalijärjestelyasetuksessa säädetään maaseuturahaston rahaliikenteestä ohjelmiin ja komission palkintoihin innovatiivista paikallista yhteistyötä varten. Pääosin menettelyt vastaavat rahoituskautta 2007—2013. Muutoin maaseuturahastoa ja maataloustukirahastoa koskevat säädökset on pyritty pääosin yhdistämään horisontaalijärjestelyasetuksessa.

Seuranta ja arviointi

Samalla tavoin kuin rahoituskaudella 2007—2013 seuranta- ja arviointi tulee perustumaan yhteiseen seuranta- ja arviointijär-

jestelmään, jota koskevat säännöt vahvistetaan toimeenpanosäännöillä. Tuensaajien tulee sitoutua toimittamaan hallintoviranomaiselle ja arvioitsijalle kaikki ohjelman seurantaan ja arviointiin tarvittavat tiedot.

Seuranta

Seurantakomitea on muodostettava viimeistään kolmen kuukauden kuluttua ohjelman hyväksymisestä. Eri rahastoille voidaan muodostaa yhteinen seurantakomitea. Seurantakomitea toimii työjärjestyksensä mukaan. Hallintoviranomainen toimii puheenjohtajana. Komission edustaja osallistuu neuvonantajan ominaisuudessa.

Hallintoviranomainen ja seurantakomitea seuraavat ohjelman toimeenpanoa taloudellisilla indikaattoreilla sekä tuotos- ja tavoiteindikaattoreilla. Jäsenvaltiot, joilla on alueellisia ohjelmia, voivat perustaa kansallisen seurantakomitean koordinoimaan ohjelmia.

Seurantakomitean tulee kokoontua vähintään kerran vuodessa ja sen tulee tarkastella säännöllisesti ohjelman edistymistä (indikaattorit, välitavoitteet). Seurantakomiteaa on konsultoitava ja se esittää mielipiteensä ohjelmamuutoksista. Seurantakomitea voi antaa suosituksia hallintoviranomaiselle ohjelman ja arvioinnin toimeenpanosta.

Vuosikokous on järjestettävä vuosittain vuodesta 2016 vuoteen 2022. Vuosikokous voi käsitellä useampia ohjelmia. Vuosina 2017 ja 2019 vuosikokouksen tulee käsitellä kaikki ohjelmat yhdessä ja kokouksessa tulee huomioida myös kumppanuussopimuksen toimeenpanosta annettava tilannekatsaus. Komissio toimii vuosikokouksen puheenjohtajana. Komission kanssa voidaan erikseen sopia, että vuosikokousta ei pidetä (lukuun ottamatta vuosia 2017 ja 2019, jolloin kokous on pakko pitää).

Arviointi

Ohjelmien toimeenpanon laatua, tehokkuutta ja toimivuutta sekä tulosten saavuttamista arvioidaan riippumattoman arvioitsijan toteuttamalla jatkuvalla arvioinnilla sekä ennakko- ja jälkiarviointilla. Jäsenvaltion on luotava arviointisuunnitelma, jolla varmistetaan, että arviointiin on saatavissa tarvittavat tiedot sekä arviointiin tarvittava osaaminen ja

aineisto ovat saatavilla. Vähintään kerran ohjelmakauden aikana on tehtävä arviointi, miten maaseuturahaston varat ovat edistäneet unionin prioriteettien mukaisia tavoitteita. Seurantakomitean on käsiteltävä arvioinnit. Komissio laatii yhteenvedon ennakko- ja jälkiarvioinneista.

Verkostot

Komission teknisestä avusta rahoitetaan seuraavien unionin verkostojen toiminta:

- Eurooppalaisen maaseudun kehittämisverkosto
- Eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden (EIP) verkosto sekä EIP-toimintaryhmät maatalouden tuottavuutta ja kestävyyttä var-
ten
- Eurooppalaisen maaseudun kehittämisen arviointiverkosto

2.4 Horisontaalisia asioita koskeva asetus (KOM(2011) 628 lopullinen)

Asetusehdotuksen tarkoituksena on vahvistaa edellytykset, joita sovelletaan yhteisen maatalouspolitiikan rahoitukseen. Sen lisäksi ehdotus kokoaa yhteen yhteisen maatalouspolitiikan yhteisiä sääntöjä, kuten täydentävät ehdot, tilaneuvontajärjestelmä, komission suorittama tilien tarkastaminen ja hyväksyntä sekä tukijärjestelmien hallinto ja valvonta. Valvonnan osalta asetus kattaisi yhdenmukaisen hallinto- ja valvontajärjestelmän, kaupallisten asiakirjojen, markkinajärjestelytoimenpiteisiin kuuluvien pakkausmerkintöjen, tuotteiden alkuperän ja maantieteellisten merkintöjen ja komission jäsenvaltioihin kohdistamisen tarkastusten perussäännökset.

Horisontaaliasetusta ja sen soveltamiseksi annettavia säädöksiä sovelletaan myös yhteisiä markkinajärjestelyjä koskevan asetuksen toimenpiteisiin, joiden tarkastuksia, hallinnollisia toimenpiteitä ja seuraamuksia koskevat säännökset on nykyisin määritellyt markkinajärjestelyasetuksessa.

Maatalousmenojen rahoittamisen rahastoina säilyvät Euroopan maatalouden tukirahasto ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto.

Kaukokartoitusta käytettäisiin jatkossa satotasojen yms. ennustamiseen. Ehdotuksen mukaan komissio kustantaisi tämän käyttötarkoituksen menot. Maatalous-meteorologisten ja ekonometristen mallien yms. toteuttaminen tehtäisiin tarvittaessa yhteistyössä kansallisten laboratorioden ja tahojen kanssa. Kaukokartoituksen tarkoituksena olisi myös helpottaa valvontaa.

Rahastojen menoja saisivat edelleenkin maksaa vain jäsenvaltion hyväksymät maksajavirastot, jotka voisivat delegoida tehtäviä maksatusta lukuun ottamatta. Maksajaviraston johtajan tulisi antaa komissiolle lausuma vuosittaisista tileistä sekä lausuma hallinnon ja toimenpiteiden moitteettomuudesta. Asetusehdotus sisältää myös perussäännökset jäsenvaltion velvollisuuksista tilanteessa, jossa maksavirasto ei täyttäisi yhtä tai useampaa hyväksymisedellytystä. Ehdotus sisältää säännökset todentamisviranomaisesta, joka antaa lausuman hyväksytyjen maksajavirastojen tilien ja sisäisen tarkastuksen asianmukaisuudesta. Asetusehdotuksen mukaan komissiolle annettaisiin valtuudet delegoitujen säännösten antamiseen maksaviraston hyväksynnän edellytyksistä ja maksajaviraston valvonnasta. Maksajaviraston velvollisuuksista julkisen varastoinnin toimissa säädettäisiin tarkemmin täytäntöönpanosäännöksiin.

Asetusehdotuksen mukaan tilaneuvontajärjestelmä kattaisi edelleen täydentävien ehtojen neuvonnan sekä lisäyksenä aiempaan myös suorien tukien saamisen edellytyksenä olevan vihertämislisäosan tukikelpoisuusehtojen neuvonnan, maatalousmaan säilyttämiseen ”aktiivivilassa” liittyvän neuvonnan, pientilojen taloudellisen neuvonnan sekä neuvonnan asetusluonnoksen liitteessä 1 luetelluista vaatimuksista, jotka koskevat ilmastomuutoksen lieventämistä ja siihen sopeutumista, luonnon monimuotoisuutta, vesien suojelua, eläin- ja kasvitaudeista ilmoittamista ja innovaatioita.

Tilaneuvontajärjestelmään voisi kuulua muidenkin tilojen kuin pientilojen taloudellinen neuvonta sekä ympäristökorvausten neuvonta. Viljelijät voisivat hakeutua tilaneuvontajärjestelmään siitä riippumatta, hakevatko tukea vai eivät. Jäsenvaltio voisi päättää tilaneuvontaan hakeutuvien etusijajärjestyksestä. Toimivaltaisen viranomaisen olisi

toimitettava lista neuvontajärjestöistä viljelijöille. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että neuvojat ovat päteviä ja että heitä koulutetaan säännöllisesti. Jäsenvaltion olisi varmistettava ero neuvonnan ja valvonnan välillä.

Asetusluonnoksen liitteessä 1 luetelluista neuvontakohteista on tarjottava neuvontaa ”soveltuvin osin”:

1. Ilmastonmuutoksen torjuminen ja siihen sopeutuminen

Ilmastonmuutoksen vaikutuksista tulee tiedottaa kullakin alueella ja kasvihuonekaasupäästöistä kyseisellä tuotantosuunnalla. Neuvontaa on tarjottava maa- ja metsätaloustuotantojen parantamiskeinoista sekä maatalan uusiutuvien energiakohteiden kehittämisestä ja energiatehokkuuden parantamisesta.

Maaseudun kehittämisasetusluonnoksen eri toimenpiteistä on tarjottava neuvontaa. Tällaisia toimenpiteitä olisivat investointituet, ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, metsäsektorin kehittämiseen liittyvät toimet sekä luonnontuhoista selviytymiseen liittyvät toimet.

2. Luonnon monimuotoisuus

Lintu- ja luontodirektiiveistä tulee olla tarjolla neuvontaa, vaikka tietyt vaatimukset näistä direktiiveistä kuuluvat täydentävien ehtojen vaatimuksiin. Maaseudun kehittämisasetusluonnoksen eri toimenpiteistä tulee tarjota neuvontaa. Tällaisia toimenpiteitä olisivat investointituet, ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto sekä metsäsektorin kehittämiseen liittyvät toimet.

3. Vesien suojelu

Vesipuitelidirektiivin mukaisen toimenpideohjelman vähimmäisvaatimuksista tulee tarjota neuvontaa. Torjunta-ainedirektiivin mukaisesta kasvinuojeluaineiden asianmukaisesta käytöstä kuuluu tilaneuvontajärjestelmän piiriin, vaikka se on osa täydentäviä ehtoja. Maaseudun kehittämisasetusluonnoksen eri toimenpiteistä tulee tarjota neuvontaa. Tällaisia toimenpiteitä olisivat investointituet, ympäristökorvaukset ja luonnonmukainen tuotanto.

4. Eläin- ja kasvitaudeista ilmoittaminen

Kolmen eläintaudeista ilmoittamista koskevan direktiivin sisältö tulee tilaneuvontajärjestelmään, vaikka kyseiset direktiivit on poistettu täydentävien ehtojen säädöslistalta. Lisäksi kasvien ja kasvituotteiden haitallisten

organismien kulkeutumisen estämisestä annettu direktiivi on lisätty tilaneuvontajärjestelmän piiriin.

5. Innovaatiot

Innovaatioihin kohdistuvista toimista kuuluu tarjota neuvontaa. Lisäksi innovaationeuvonnan piiriin kuuluu maaseudun kehittämisasetusluonnoksen Euroopan Innovaatiokumppanuuden verkosto sekä ”Yhteistyö”-toimenpide.

Komissio voisi antaa delegoidulla lainsäädännöllä ehtoja, joiden perusteella tilaneuvontajärjestelmästä tulisi ”täysin toimiva”. Lisäksi komissio antaisi toimeenpanosäädöksillä sääntöjä yhtenäisestä toimeenpanosta.

Asetusehdotuksen mukainen rahastojen rahoitus perustuisi ennalta vahvistettuihin menojen enimmäismääriin, jotka olisivat maataloustukirahaston osalta vuosittaisia ja maaseuturahaston osalta määriteltäisiin kussakin ohjelmassa vahvistettuna unionin rahoitusosuutena. Maataloustukirahastosta suoritettavat määrät suoritettaisiin jäsenvaltioille kuukausittaisina korvauksina asetusehdotuksen menettelyjen ja määräaikojen mukaisesti. Maaseuturahastosta katettavat menot komissio suorittaisi ennakko-, väli- ja loppumaksuina omine menettely- ja määräaikasäännöksineen. Innovatiiviset paikalliset yhteistyötoimenpiteet rahoitettaisiin komission suorittamilla maksuilla, jotka kattaisivat maksajavirastolle aiheutuneet kulut.

Asetusehdotuksessa korostuu oikea-aikaisten maksujen merkitys. Tuen saajalle määräajan jälkeen suoritettu maksatus johtaisi maksun osalta unionin rahoituksen menettämiseen. Uutena seikkana on lisätty myös tuen saajalle ennen määräaikaa suoritettu maksatus. Tarkemmin rahoituksen menettämisen määrästä, jotka perustuvat määräajan noudattamattomuuden pituuteen, säädettäisiin delegoiduilla säännöksillä. Jäsenvaltiolle asetettaisiin uusi velvollisuus suorittaa omista varoistaan korkoa, jos maksatukselle asetettua päättymisaikaa ei ole noudatettu. Asetusehdotus sisältäisi myös säännökset siitä, miten kuukausi- ja välimaksuja keskeytettäisiin ja vähennettäisiin tilanteissa, joissa unionin sääntöjä ei ole noudatettu sekä jäsenvaltiolle asetettavasta määräajasta lisätietojen toimittamiseksi. Näiden maksujen vähentämisestä säädettäisiin tarkemmin täytäntöön-

panosäännöksillä. Uutena maksujen keskeyttämisen tai vähentämisen syynä olisi valvontatilastojen komissiolle toimittaminen säädetyn määräajan jälkeen. Tarkemmin tämän säännöksen soveltamisalaan kuuluvista toimenpiteistä, vähentämisen määrästä ja korotusmahdollisuudesta säädettäisiin delegoituilla säännöksillä.

Asetusehdotuksen mukaan osana tilien tarkastamista ja hyväksymistä olisivat komission jäsenvaltioihin suorittamat tarkastukset. Jäsenvaltioiden yhteistyövelvoitteista näissä tarkastuksissa säädettäisiin tarkemmin täytäntöönpanosäännöksiin. Komissio päättäisi myös täytäntöönpanosäännöksiin maksajavirastojen tilien tarkastamisesta ja hyväksymisestä sekä unionin rahoituksen ulkopuolelle jätettävistä määristä. Komissio arvioisi rahoituksen ulkopuolelle jätettävät määrät todetun sääntöjenvastaisuuden merkittävyyden perusteella ottaen huomioon muun muassa unionille aiheutuneen taloudellisen vahingon. Asetusehdotus sisältää säännökset siitä, kuinka pitkältä ajalta rahoitus voitaisiin evätä ja millaiset menettelyt edeltäisivät rahoituksen epäämistä.

Asetusehdotuksen mukaan perusteettomien maksujen takaisinperintään tulisi ryhtyä yhden vuoden kuluessa maksun perusteettomuuden havaitsemisesta. Tämän yhden vuoden määräajan noudattamattomuus olisi myös uusi peruste komissiolle katsoa, että tuen saajalta perimättä jätetty määrä on kuitenkin sellainen, että jäsenvaltion on palautettava kyseinen määrä rahastolle. Muut rahastolle palauttamisperusteet, jotka vahvistettaisiin täytäntöönpanosäännöksillä, olisivat edelleen jäsenvaltion viranomaisen virhe tai laiminlyönti tai se, että jäsenvaltion perustelut olla suorittamatta takaisinperintää eivät ole riittävät. Tällaiset perustelut voisivat liittyä takaisinperinnän kustannuksiin suhteessa takaisin perittävään määrään tai tuen saajan maksukyvyttömyyteen, joka on todettu ja hyväksytty kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Jäsenvaltion mahdollisuutta pidättää itsellään korvauksena maataloustukirahaston takaisinperintäkustannuksia, joissa ei ole kysymys viranomaisen virheestä, alennettaisiin puolelta eli 10 prosenttiin.

Valvonta- ja seuraamusjärjestelmän perustamisen ja toiminnan päämääränä olisi ase-

tusehdotuksen mukaan unionin taloudellisten etujen suojaaminen. Taloudellisten etujen suojaamiseen kuuluisivat erityisesti rahastoista rahoitettavien toimien sääntöjenmukaisuus, väärinkäytösten ehkäiseminen ja korjaaminen esimerkiksi takaisinperinnän ja siihen liitetyn koron keinoin. Järjestelmiin kuuluisi myös seuraamusten määrääminen. Jäsenvaltiot velvoitettaisiin perustamaan tehokas hallinto- ja valvontajärjestelmä, joka takaa valvonnan siitä, että toimenpiteet vastaavat sitä lainsäädäntöä, joista tukijärjestelmien toimenpiteistä säädetään. Valvontajärjestelmä perustuisi systemaattiseen kaikkien tukihakemusten hallinnolliseen valvontaan ja sitä täydentävään, satunnais- ja riskiotantaan perustuvaan, paikan päällä suoritettavaan valvontaan. Valvonnassa säädettäisiin tarkemmin täytäntöönpanosäännöksiin lukuun ottamatta valvonnan estämisen seuraamuksia, joista säädettäisiin delegoiduin säännöksiin. Täytäntöönpanosäännökset koskisivat myös uutta mahdollisuutta vähentää valvontaa, jos jäsenvaltion hallinto- ja valvontajärjestelmä toimii asianmukaisesti ja virhetaso on hyväksyttävällä tasolla. Valvonnan lisäsvellvollisuudesta säätäminen sisältyisi myös komissiolle annettaviin valtuuksiin antaa täytäntöönpanosäännöksiä. Tukiehtojen täyttymättömyys johtaisi tuen täydelliseen tai osittaiseen menettämiseen, mutta myös seuraamuksiin, jotka kohdistuisivat sen tukiosan täydelliseen tai osittaiseen menettämiseen, jonka osalta ehdot on täytetty ja joka on jo maksettu tai tullaan maksamaan. Asetusehdotuksen mukaan komissiolle annettaisiin valtuudet delegoitujen säännösten antamiseen seuraamusjärjestelmästä. Valtuudet kattaisivat muun muassa mahdollisuudet säätää tuen saajan sulkemisesta tukijärjestelmien ulkopuolelle, maksun vähentämisen suuruudesta sekä jäsenvaltiolta vähennettävästä määrästä, jos takaisinperinnän määräaika ei ole noudatettu.

Asetusehdotus kattaisi myös vakuuksia koskevat perussäännökset, joita täydennettäisiin delegoiduin säännöksiin ja täytäntöönpanosäännöksiin. Edelleen asetusehdotus sisältäisi perussäännökset yhdenmetyt hallinto- ja valvontajärjestelmän (IACS) peruselementeistä, velvollisuudesta tallentaa tukihakemusten tiedot tietojärjestelmään ja niiden säilyttämisvelvollisuudesta. Peltolohkorekiste-

rin karttojen mittakaavaa tiukennettaisiin siten, että karttojen tulisi olla vähintään mitta-kaavassa 1:5000. Asetusehdotuksen mukaan IACS:n avulla hallinnoitavia tukijärjestelmiä olisivat suorat tuet ja maaseudun kehittämisen toimenpiteet, jotka koskevat metsitystä ja metsämaan perustamista, maatalous- ja metsäalueita yhdistävien alueiden perustamista, maatalousympäristöä ja ilmastoa, luomutuotantoa, Natura 2000 ja vesipuitedirektiiviä koskevia tukia, korvauksia alueille, jotka kärsivät luonnonhaitasta tai muista erityisistä rajoituksista, eläinten hyvinvointia, metsien tuottamia ympäristöpalveluita ja metsien säilyttämistä sekä soveltuvien osin paikallisten toimintaryhmien toteuttamaa paikallista kehittämistoimintaa. Näiden IACS:n avulla hallinnoitavien tukijärjestelmien tuen hakijan tulisi vuosittain toimittaa tukihakemus. Tästä olisi kuitenkin poikkeuksena se, että velvollisuus ei, jäsenvaltion niin päättäessä, koskisi tuen hakijaa, joka ei hae pinta-alan perustuvaa tukea eikä pinta-ala ylitä yhtä hehtaaria.

Asetusehdotuksen mukaan suorien tukien ja niiden maaseudun kehittämisen tukijärjestelmien, joita hallinnoidaan IACS:lla, maksatusaikataulut yhtenäistettäisiin vastaamaan nykyisiä suorien tukien maksatusaikatauluja. Näin ollen myös näiden tukijärjestelmien ennakoiden maksatus muuttuisi siten, että niissä olisi noudatettava suorien tukien maksuaikojen ja maksatuksen edellytyksenä olevia valvontavoittoja. Ennakoita ei siten voitaisi maksaa ennen lokakuun 16 päivää ja ennakoiden maksamisen edellytyksenä olisi kaiken hallinnollisen ja paikan päällä suoritetun valvonnan loppuun saattaminen. Asetusehdotuksen mukaan komissiolle annettaisiin valtuus säätää delegoiduilla säännöksillä muun muassa seuraamusjärjestelmän tarkemmasta soveltamisesta. Valtuus komissiolle täytäntöönpanosäädösten antamiseen koskisi muun muassa IACS:n osien perusosista, määrittämisestä ja laatuvaatimuksista, hakemuksista, valvonnasta ja ennakoiden maksamisesta säätämistä.

Kaupallisten asiakirjojen tarkastamisen osalta perussäännökset säädettäisiin horisontaaliasetuksessa ja komissiolle annettaisiin valtuus täytäntöönpanosäännöksin säätää muun muassa kaupallisten asiakirjojen säilyt-

tämisestä ja komissioon lähetettävän tarkastusraportin sisällöstä.

Muiden tarkastusvelvoitteiden osalta asetusehdotus kattaa säännökset siitä, miten markkinajärjestelytoimenpiteisiin kuuluvien pakkausmerkintöjen tarkastuksia suoritettaisiin ja miten meneteltäisiin, jos merkinnät olisivat puutteellisia. Komissiolle annettaisiin valtuus antaa delegoituja säännöksiä, jotka liittyvät unionin alueella tuotetun viinien laatuun ja alkuperään sekä unionin taloudellisten etujen suojelemiseen. Edelleen asetusehdotus sisältää perussäännökset tuotteiden alkuperän ja maantieteellisten merkintöjen tarkastamisesta. Valtuus komissiolle täytäntöönpanosäännösten antamiseen koskisi muun muassa jäsenvaltioiden komissiolle tekemiä selvityksiä ja tarkastuksia.

Täydentävät ehdot kattavat asetusehdotuksessa sekä suorat tuet että maaseudun kehittämistuet. Lakisääteiset hoitovaatimukset sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset (GAEC) on yhdistetty yhdeksi liitteeksi (Liite II).

Täydentävien ehtojen lakisäateisistä hoitovaatimuksista on poistettu puhdistamoliitedirektiivi, pohjavesidirektiivi ja kolme eläintaudeista ilmoittamista koskevaa direktiiviä. Lisäksi lintu- ja luontodirektiivien soveltamisartikloja on supistettu.

Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksia (GAEC) on lisätty, muutamia poistettu tai siirretty viherryttämisvaatimuksiin ja joiltain osin muokattu uudelleen.

Seuraavassa on lueteltu uudet vaatimukset ja oleelliset muutokset entisiin.

- Pohjavesidirektiivi on poistettu lakisäateisten vaatimusten listalta, mutta pohjaveden suojeluvaatimus on lisätty GAEC-vaatimukseen. Pohjavesidirektiivin liitteessä lueteltujen 34 vaarallisen aineen, aineryhmän tai yhdisteen sekä suorat että suodattumisen kautta tapahtuvat päästöt pohjaveteen tulee estää. Lisäksi pohjaveden epäsuoraa saastuttamista vastaan on oltava toimenpiteet (GAEC 3).

- Maaperän orgaanisen aineksen säilyttämisvaatimusta on täydennetty sängenspoltto-kiellolla (GAEC 6).

- Uutena vaatimuksena on runsashiilisen maaperän (= turvemaiden ja multamaiden) ja kosteikkojen suojelu mukaan lukien niiden kyntökielto (ensimmäinen kyntö) Kyntökiel-

to ei koskisi vuonna 2011 peltona ollutta alaa, joka täyttää pellon määritelmän uudessa suorien tukien asetuksessa (GAEC 7).

- Maisemapiirrevaatimuksiin on lisätty puiden ja pensaiden kaatokielto lintujen pesintäaikana sekä toimenpiteet torjua haitallisia vieraslajeja ja tuholaisia (GAEC 8).

- Vesipuitedirektiivi (2000/60) ja torjunta-aineiden kestävän käytön puitedirektiivi (2009/128) tulevat osaksi täydentäviä ehtoja sen jälkeen, kun kaikki jäsenmaat ovat toimeenpanneet kyseiset direktiivit. Komissiolla olisi delegoidulla säädöksellä oikeus muuttaa täydentävien ehtojen liitettä II liittämällä siihen em. direktiivien vaatimuksia.

- Maaperän rakenteen säilyttämisvaatimus ja siihen liittyvä koneiden tarkoituksenmukainen käyttö on poistettu.

- Pysyvien laidunten suojeluvaatimus sekä vuoroviljelyvaatimus (viljelykierto) on poistettu, mutta osittain samat vaatimukset on siirretty viherryttämisvaatimuksiin (permanent grassland ja crop diversification).

- Täydentävien ehtojen sääntöihin on lisätty jäsenmaalle vaatimus säilyttää vuosina 2014 ja 2015 pysyvä nurmi, joka oli hakulomakkeella 2003 merkitty pysyväksi laitumeksi. Vaatimus ei koske ympäristöperusteista metsitystä. Komissio saisi delegoiduilla säädöksillä oikeuden määrittää säännöt, jotta pysyvä nurmi säilytetään tilatasolla mukaan lukien määräykset pysyvän laitumen ennallistamiseksi, jos sen pinta-ala laskee. Toimeenpanosäädöksillä komissio hyväksyisi menetelmät pysyvän nurmen ja maatalousmaan välisen suhdeluvun määrittämiseksi.

Pienten tilojen tuen saajat vapautuisivat täydentävien ehtojen sanktioista. Asetusehdotuksessa on säilytetty mahdollisuus olla määräämättä alle 100 €:n tukileikkausta. Nykyasetuksen mukaan tällaisen lievennyksen kohteena olleet tilat on tullut tarkastaa uudelleen. Asetusehdotuksen mukaan viranomaisen voi tehdä otantatiloilla, että laiminlyönnit on korjattu. Vähäinen laiminlyönti (0 %:n tukileikkaus) on edelleen mahdollinen, mutta asetusehdotuksessa ei enää velvoiteta tarkastamaan vähäisen laiminlyönnin rikkomuksia uudelleen. Komissiolla delegoitaisiin säädösvaltaa, jotta se voi varmistaa harmonisoidun

käytännön rangaistusten laskennalle ja soveltamiselle.

Asetusehdotus kattaa myös jäsenvaltioiden velvollisuudet tietojen toimittamisesta komissiolle. Velvollisuudet koskisivat hyväksyttyihin maksajavirastoihin liittyviä tietoja, todentamisviranomaisen tietoja sekä yksittäisten rahoitettujen toimenpiteiden tietoja, kuten menoilmoitukset, menoennusteet, vuositilit ja yhteenvedot kaikista tarkastustoimista. Jäsenvaltioiden olisi lisäksi toimitettava komissiolle tiedot toimenpiteistä, jotka liittyvät hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksen sekä tilaneuvontajärjestelmän toteuttamiseen. Valtuus komissiolle täytäntöönpanosäännösten antamiseen koskisi muuan muassa tietojen toimittamisvelvollisuuksien aikataulua ja muotoa.

Asetusehdotuksen säännökset koskisivat lisäksi euron käyttämistä, komission laatimaa vuotuista rahoituskertomusta sekä yhteisen maatalouspolitiikan seuranta- ja arviointia varten perustettavaa uutta yhteistä järjestelmää, jota varten jäsenvaltioiden velvollisuutena olisi toimittaa tietoja. Valtuus komissiolle täytäntöönpanosäännösten antamiseen koskisi jäsenvaltioiden tiedontoimitusvelvollisuuden säännöksiä. Komissio esittelisi raportin tästä järjestelmästä Euroopan parlamentille ja neuvostolle joka neljäs vuosi.

Asetusehdotuksen lähtökohtana on, että valtuudet komissiolle delegoitujen säädösten antamiseen annettaisiin määräämättömäksi ajaksi.

Vaikka asetusehdotus kattaa laajoja erillisiä kokonaisuuksia ja monien tukijärjestelmien asioita, joita on aiemmin käsitelty erillisissä komiteoissa, ehdotuksessa esitetään, että jatkossa käsittely tapahtuisi kaikkien asetuksen kattamien osa-alueiden osalta maatalousrahojen komiteassa.

Tuensaajien tukimäärien julkaisemisen osalta asetusehdotuksen perusteluissa todetaan, että uutta asiaa koskevaa asetusta annettaessa analysoidaan Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisu luonnollisten henkilöiden tukitietojen julkisuudesta. Todennäköistä on siten, että nyt voimassa olevan tyyppiset säännökset asiasta säilytettäisiin.

- 2.5 Ehdotus neuvoston asetukseksi maatalouden yhteiseen markkinajärjestelyyn liittyvien tiettyjen tukien ja vientitukien vahvistamista koskevien toimenpiteiden määrittämisestä (KOM(2011) 629 lopullinen)

Komissio ehdotti Lissabonin sopimukseen mukauttamista koskevassa yhteistä markkinajärjestelyä (YMJ) koskevassa asetusehdotuksessa (KOM(2010) 799 lopullinen), että neuvosto hyväksyy SEUT-sopimuksen 43 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen tiettyjen tukien, vientitukien ja hintojen vahvistamiseen liittyvät toimenpiteet, jotka eivät kuulu SEUT-sopimuksen 43 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan. Komission Lissabonin sopimukseen mukauttamista koskevan asetusehdotuksen mukaan neuvosto päättäisi tuen määrien, vientitukien sekä viennin vähimmäishintojen vahvistamista koskevat yleiset puitteet ja komissio vahvistaisi tukien, vientitukien ja hintojen määrät täytäntöönpanosäädöksillä.

Komission Lissabonin sopimukseen mukauttamista koskevassa asetusehdotuksessa (YMJ-asetus) oli esitetty SEUT-sopimuksen 43 artiklan 3 kohtaa koskeviksi seuraavia (YMJ-asetusehdotuksessa olevia) järjestelmiä:

- 1) 20 ja 21 artikla, jotka koskevat pakollista tukea voim yksityiselle varastoinnille;
- 2) 99 artikla, joka koskee tuotantotukea soerialalla;
- 3) 101 artikla, joka koskee tukea eläinten rehuksi tarkoitettulle rasvattomalle maidolle ja rasvattomalle maitojauheelle;
- 4) 102 artikla, joka koskee tukea kaseiiniksi ja kaseinaateiksi jalostetulle rasvattomalle maidolle;
- 5) 108 artikla, joka koskee tukea maitotuotteiden toimittamiseksi koulujen oppilaille;
- 6) 155 artikla, joka koskee tukea silkkiäistoukkien kasvattajille;
- 7) 273 artikla, joka koskee vientituen vahvistamista; ja
- 8) 281 artikla, joka koskee elävien kasvien viennin vähimmäishintoja.

Nyt annetussa asetusehdotuksessa (Ehdotus neuvoston asetukseksi maatalouden yhteiseen markkinajärjestelyyn liittyvien tiettyjen

tukien ja vientitukien vahvistamista koskevien toimenpiteiden määrittämisestä) ehdotetaan säädettäväksi, että SEUT-sopimuksen 43 artiklan 3 kohdan mukaisia asioita olisivat seuraavat markkinajärjestelyt:

- 1) tuki maitotuotteiden toimittamiseksi koulujen oppilaille (art 2);
- 2) vientituen vahvistaminen (art 3) sekä
- 3) viljan ja riisin vientitukia koskevat erityistoimenpiteet (art 4).

Nyt annettu asetusehdotus on soveltamisalaltaan suppeampi verrattuna aiempaan Lissabonin sopimukseen mukauttamista koskevaan komission asetusehdotukseen. Uudessa YMJ-asetusehdotuksessa ei ole esitetty pakollista tukea voim yksityiselle varastoinnille, vaan sitä on esitetty vapaaehtoiseksi järjestelmäksi.

Seuraavat markkinajärjestelyt on uudessa YMJ-asetusehdotuksessa esitetty poistettavaksi:

- 1) tuki eläinten rehuksi tarkoitettulle rasvattomalle maidolle ja rasvattomalle maitojauheelle;
- 2) tuki kaseiiniksi ja kaseinaateiksi jalostetulle rasvattomalle maitojauheelle sekä
- 3) elävien kasvien viennin vähimmäishintojen määrittäminen.

Myös aiemmin annetun asetusehdotuksen käsittely jatkuu edelleen neuvostossa ja Euroopan parlamentissa.

- 2.6 Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse siirtymätoimenpiteiden soveltamisesta vuoden 2013 kohdalla (KOM(2011) 630 lopullinen)

Kysymyksessä on neuvoston asetusta (EY) N:o 73/2009 muuttava asetusta, jolla vahvistetaan suorien tukien nettoenimmäismäärät ja modulaatioprosentti eli tuen mukauttaminen vuodeksi 2013. Neuvoston asetuksella (EY) N:o 73/2009 edellä mainitut määrät on vahvistettu vuoteen 2012 asti. Nettoenimmäismäärä on enimmäismäärä, jonka mukaisesti jäsenvaltio voi maksaa suoria tukia modulaation eli Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoon siirtämisen jälkeen.

Suomelle vuodeksi 2013 vahvistettava nettoenimmäismäärä vastaa vuoden 2012 nettoenimmäismäärämme eli 539,2 miljoonaa euroa. Myös vuoden 2013 mukauttamisprosentti vastaa vuoden 2012 prosenttia ja on siten 10 prosenttia tuen saajille, joiden suorat tuet kalenterivuonna 2013 ylittävät 5 000 euroa. Tätä prosenttia korotetaan 4 prosenttiyksiköllä 300 000 euron ylittävästä vuotuisesta tukimäärästä alkaen. Kokonaismodulaatio-prosentti näillä tiloilla on siten neljätoista prosenttia.

Lisäksi asetusehdotuksella ehdotetaan lisättäväksi rahoituskuria koskevaan 11 artiklan 1 kohtaan uusi alakohta, jossa säädettäisiin varainhoitovuodelle 2014 rahoituskuria koskevasta menettelystä.

Tarkemmin vuoden 2013 suorien tukien mukauttamisesta ja rahoituskurista säädettäisiin delegoiduilla säännöksillä. Komissio voisi delegoiduin säädöksin säätää näitä koskevista laskentaperusteista.

Asetuksen voimaantulo ehdotetussa muodossa merkitsisi sitä, että vuoden 2012 menettelyt jatkuisivat myös Suomessa vuonna 2013 nettoenimmäismäärien ja tuen mukauttamisen osalta.

- 2.7 Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maatalouden yhteisestä markkinajärjestelystä ja tietyistä maataloustuotteita koskevista erityissäännöksistä annetun asetuksen (EY) N:o 1234/2007 (yhteisiä markkinajärjestelyjä koskeva asetus) muuttamisesta tilatukijärjestelmää ja tukea viininviljelijöille koskevilta osin (KOM(2011) 631 lopullinen)

Neuvoston asetuksen (EY) No 1234/2007 artiklan 103o mukaisesti jäsenvaltiot voivat myöntää viinialan tukitoimenpiteisiin saamansa tuen suoran tulotukena viljelijöille tilatukijärjestelmän alla. Useat jäsenmaat ovat käyttäneet tätä mahdollisuutta sen sijaan, että määrärahalta toteutettaisiin tukiohjelmiin sisältyviä muita, kuten rakenneuudistamista ja tislamista koskevia toimenpiteitä. Järjestely on kuitenkin aiheuttanut jäsenmaille hallinnollisia ja talousarvioon kohdistuvia rasitteita erityisesti tilatukijärjestelmään osoitettavien

varojen seurannan osalta. Tämä johtuu siitä, että jäsenvaltiot voivat muuttaa tukiohjelmiä kerran vuodessa, ml. tilatukijärjestelmään osoitettava unionin talousarvion osuus ja tukiohjelmat ovat voimassa viisi vuotta, kun taas tilatukijärjestelmän mukaiset tukioikeudet myönnetään määräämättömäksi ajaksi. Hallinnoinnin yksinkertaistamiseksi artiklaa muutettaisiin siten, että myönnetty tuki jää lopullisesti tilatukijärjestelmään, eikä se ole enää käytettävissä muihin toimenpiteisiin.

Asetusehdotus ei lisäisi viinialalle myönnettyä määrärahaa eikä se koske Suomea.

3 Ehdotuksen vaikutukset Suomelle

Komission ehdotusten peruslinjat ovat pitkälle Suomen näkemysten mukaisia. Suomi, kuten myös komissio, pitää tärkeänä, että maataloutta voidaan harjoittaa kaikkialla EU:ssa. Suomen keskimääräinen tukitaso on lähellä EU:n keskiarvoa, joten tuen tasaamisella ei ole Suomelle suurta merkitystä. Myös maaseudun kehittämisvaroista Suomen saama osuus tullee olemaan lähellä nykytasoa. Siten Suomessa voitaneen ylläpitää pitkälle nykyisen kaltaista ja - tasoista tukijärjestelmää myös tulevalle ohjelmakaudella.

Komission linjaus tuotantosidonnaisten tukien säilyttämisestä ja epäsuotuisten alueiden tukijärjestelmän kehittämisestä on Suomen kannalta katsoen oikeansuuntainen. Komission esitys sokerin tuotantokiintiöjärjestelmän päättymisestä vuoteen 2015 on sen sijaan ongelmallinen. Suomi kannattaa komission esitystä pidempää aikaa kiintiöjärjestelmän säilyttämiselle. Ehdotusten sisältämät uudet tuen kohdistamis- ja ympäristövaatimukset eivät saisi lisätä hallinnollista taakkaa tai vaikeuttaa käytännön viljelyä, joten ehdotusten monet yksityiskohdat vaativat vielä tarkastelua.

Komission ehdotuksessa vuosien 2014—2020 rahoituskehyksistä komissio esittää, että yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta (otsake 2) kohdistettaisiin vuosina 2014—2020 unionin kokonaan rahoitamiin I pilarin vuosittaisiin tukijärjestelmiin ja erityisiin maatalouden markkinahäiriömekanismeihin 317,2 miljardia euroa ja yhteisrahoitettuihin

monivuotisiin II pilarin ohjelmatoimenpiteisiin 101,2 miljardia euroa (molemmat luvut käyvin hinnoin). Komissio arvioi lisäksi, että I pilariin voitaisiin osoittaa noin 670 miljoonaa euroa vuodessa käyttötarkoitukseen sidottua tuloa (mm. takaisinperinnät). Tämän lisäksi rahoituskehysten muista otsakkeista ja kehysten ulkopuolisista rahastoista kohdistettaisiin 17,1 miljardin euron lisärahoitus muun muassa tutkimukseen, globalisaation vaikutusten lievittämiseen ja kriisinhallintaan, jolloin vuosien 2014–2020 maatalouteen kohdistuva kokonaisbudjetti olisi 435,6 miljardia euroa.

Komission ehdotuksessa vuosien 2014–2020 rahoituskehyksistä komissio esittää, että sekä yhteisen maatalouspolitiikan I pilarin (suorat tuet ja markkinamenot) että II pilarin (maaseudun kehittäminen) määrärahat jäädytetään nimellisesti vuoden 2013 tasolle. Suorien tukien ja markkinatoimien menokehys olisi noin 45,5 miljardia euroa vuodessa (suorat tuet noin 43 miljardia euroa ja markkinatoimet noin 2,5 miljardia euroa) ja maaseudun kehittämisen kehys olisi noin 14,5 miljardia euroa vuodessa.

Suorien tukien ehdotuksen mukaan suorien tukien jakaumaa jäsenvaltioittain tasoitettaisiin siten, että niiden jäsenmaiden osalta, joiden suorat tuet ovat alle 90% EU:n keskiarvosta, yksi kolmasosa tukitason erosta suhteessa 90%:iin korvattaisiin. Koska Suomen saama maatalouden suorien tukien määrä on hyvin lähellä 90 %:n arvoa, tasoitusta koskevalla komission ehdotuksella ei ole suuria vaikutuksia Suomelle.

Romanian ja Bulgarian suorien tukien liittymissopimuksien mukainen asteittainen nousu johtaisi noin 1,6 miljardin euron menolisäyksiin tulevalla kehyskaudella vuoden 2013 menotasoon verrattuna. Suorien tukien ja markkinatoimien osalta komission ehdotus tarkoittaa sitä, että näiden maiden suorien tukien asteittainen nousu katettaisiin ainakin osittain nykyisen maatalouden suorien tukien ja markkinatoimien kehysten sisältä, mikä johtaa n. 1,3 %:n leikkaukseen suorissa tuisa. Myös Suomen suorien tukien enimmäismäärä alenee (n. 5 M€ vuodessa).

Maaseudun kehittämisen rahoituksen jaossa jäsenvaltioiden välillä otettaisiin huomioon objektiiviset tekijät, jotka liittyvät maa-

seudun kehittämisasetuksen tavoitteisiin ottaen toisaalta huomioon myös nykyisen rahoituksen jaon. Komission ehdottamat jakokriteerit eivät mahdollista Suomen saaman rahoituksen yksityiskohtaista arviointia. Komission mukaan kuitenkin yhdenkään jäsenmaan saama rahoitus ei merkittävästi muuttuisi nykyisestä.

Komissio ei sulje pois sitä, etteikö rahoituskurimekanismeja voitaisi joutua soveltamaan vuosien 2014–2020 välillä. Rahoituskurimekanismilla tarkoitetaan sitä, että maatalousmenoille varatun menokehysten ylittyessä tai mikäli on ilmeinen vaara sen ylittymisestä, kaikkien jäsenmaiden suorien tukien määrää leikataan siten, että kehys ei enää ylittyisi.

Lisäksi komissio esittää, että eräitä rahoituskehysten ulkopuolisia rahastoja voitaisiin käyttää yhteiseen maatalouspolitiikkaan liittyvien menojen kattamiseen. Näitä rahastoja olisivat maatalouden markkinakriisirahasto (n. 500 miljoonaa euroa vuodessa) ja globalisaatorahasto (n. 400 miljoonaa euroa vuodessa).

Tarkasteltaessa yhteisen maatalouspolitiikan uudistusehdotuksen kokonaistaloudellisia vaikutuksia on otettava huomioon, että eräät vuoden 2008 "terveystarkastus uudistuksen" budjettivaikutukset realisoituvat vasta osittain tulevalla kehyskaudella. Aiempien CAP-uudistusten perusteella menot alenisivat noin 120 miljoonaa euroa vuoden 2013 tasoon verrattuna. Komission ehdotukseen liittyvät toimenpiteet alentaisivat yhteisen maatalouspolitiikan menoja vuodessa hieman yli 600 miljoonaa euroa. Komission ehdotus tukikatosta alentaisi suorien tukien menoja noin 185 miljoonaa euroa vuositasolla, mutta nämä varat siirtyisivät maaseudun kehittämismenojen lisärahoitukseen.

Komission ehdotuksella, joka koskee suurimpien tukimäärien rajoittamista, ei olisi Suomelle merkittäviä vaikutuksia. Vuoden 2010 tietojen perusteella järjestelmä koskisi noin kymmentä tilaa Suomessa.

Sokerin kiintiöjärjestelmän lakkauttaminen vuonna 2015/2016 johtaisi myös EU:lle ns. perinteisinä omina varoina kerättävien soke-
rimaksujen poistumiseen. Näiden määrä on ollut noin 123 miljoonaa euroa vuodessa.

YMP:n uudistuksen toimeenpano komission ehdottamalla tavalla vaatisi Maaseutuvirastolta huomattavan suurta työpanosta kaikkiin toimeenpanon vaiheisiin ja tietojärjestelmiin.

Suoria tukia koskevan asetuksen osalta suorien tukien käsittelyjärjestelmään olisi toteutettava uudet ja uudistetut suorien tukien tukimuodot (aktiiviviljelijän määrittely, perustuki, viherryttäminen, pienten tilojen tuki, nuorten viljelijöiden tuki, luonnonhaittatuki, isojen tilojen tukien leikkaus). Komission ehdottama tukioikeuksien lakkauttaminen ja niiden uudelleen muodostaminen tarkoittaisi huomattavan suurta työtä hallinnolle uusien tukioikeuksien myöntövaiheessa. Viherryttämisen käsittelysäännöt lisäisivät laskentäsääntöjen määrittelyyn liittyvää työtä. Uusien tukimuotojen toteuttaminen asettaa laajoja lisävaatimuksia käynnissä olevalle suorien tukien käsittelyjärjestelmän (Tukisovellus) uudistamiselle. Työmäärän kasvun arvioidaan toimeenpanossa olevan osin pysyvä, sillä tukityyppejä on jatkossa enemmän. Tukioikeuksiin liittyvät muutokset ovat tämänhetkisten arvioiden perusteella niin merkittäviä, että nykyinen Tukioikeusrekisteri olisi todennäköisesti uusittava kokonaan. Tällöin vaadittaisiin tietojärjestelmäosaamista Mavi:n lisäksi myös Tike:stä ja tietojärjestelmätoimittajilta.

Maaseudun kehittämisasetuksen osalta luonnonhaittakorvausjärjestelmän uudistaminen sekä muut ympäristötukeen tulevat muutokset olisivat rakenteellisesti merkittäviä ja niillä olisi vaikutusta tietojärjestelmiin. Uusien riskinhallintajärjestelmien toteuttaminen ja horisontaalisen asetuksen osalta täydentävien ehtojen muutokset vaatisivat myös tietojärjestelmämuutoksia. Lisäksi horisontaaliasetus sisältää uusia yhteisen maatalouspolitiikan seurannasta ja arvioinnista aiheutuvia tietojärjestelmä- ja raportointivelvoitteita.

Yhteisen markkinajärjestelyasetuksen osalta tuottajaorganisaatiojärjestelmän muutokset saattaisivat myös vaatia uuden järjestelmän rakentamista.

On arvioitu, että uuden ohjelmakauden toteuttamiseksi tarvitaan Maviin vuosina 2012 ja 2013 yhteensä 12 lisähenkilötyövuotta ja vuosina 2014–2016 yhteensä 14 htv. Työ painottuu vuosille 2013 ja 2014.

Mavi:n oman työn ohella tietojärjestelmä-uudistusten onnistunut toteuttaminen vaatii Tike:n asiantuntijaosaamista. Arvioiden mukaan Tike:n työn lisätarve on vuonna 2012 2 htv ja vuosina 2013–2014 3 htv/vuosi.

Mavi:n ulkopuolisiin tietojärjestelmä-uudistusten vaatimiin ostopalveluihin kohdistuu tarpeita vuosina 2012 ja 2013 yhteensä 3,4 miljoonaa euroa ja vuosina 2014 ja 2015 yhteensä 2,5 miljoonaa euroa. Luvut sisältävät Tike:n työn lisätarpeen.

Muita mahdollisia lisämenoja syntyy arvioiden mukaan esim. tarpeesta kouluttaa kuntia ja ELYjä, lisääntyneestä matkustustarpeesta ja tarpeesta uusista hakuoppaista.

Uusien tukijärjestelmien toimeenpano saatetaan johtaa myös tilanteeseen, jossa Mavi:n työmäärä ja ostotarve kasvavat pysyvästi. Esimerkiksi uusien tukimuotojen määrän lisääntyminen ja niiden mahdollinen monimutkaistuminen sekä edellisen ohjelma- ja rahastokauden ja uuden kauden tietojärjestelmien yhtäaikainen toimintakunnossa pitäminen ja ylläpito ovat asioita, joiden menovaikutuksia ei tässä vaiheessa osata vielä arvioida.

Koska komission valvontaa koskevia toimeenpanoasetuksia ei ole vielä annettu, ei tällä hetkellä pystytä arvioimaan, tarvitsevatko uuden politiikan mukaisten tukien valvontatehtävät lisäresursseja joko väliaikaisesti tai pysyvästi.

4 Ehdotuksen oikeusperusta ja suhde toissijaisuusperiaatteen

Ehdotukset perustuvat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 42 ja 43 artikloihin. Ehdotus käsitellään tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen, paitsi asetuksessa, joka koskee maatalouden yhteiseen markkinajärjestelyyn liittyvien tiettyjen tukien, vientitukien ja hintojen vahvistamista koskevien toimenpiteiden määrittämistä (KOM(2011) 629 lopullinen), jossa on käytössä neuvoston yksinomainen päätösvalta. Suomi pitää ehdotettuja oikeusperustoja asianmukaisina ja oikeina. Ehdotusten voidaan katsoa olevan sopusoinnussa toissijaisuusperiaatteen kanssa.

5 Ahvenanmaan toimivalta

Euroopan yhteisöllä on yksinomainen toimivalta yhteisön maatalouspolitiikan tavoitteiden toteuttamiseksi. Jäsenvaltiot eivät voi noudattaa kansallista maatalouspolitiikkaa tai antaa kansallisia säännöksiä asioista, joista on säännelty yhteisötasolla. Kansallinen lainsäädäntö kuitenkin täydentää Euroopan yhteisön lainsäädäntöä silloin kun yhteisön säännökset sisältävät jonkin asian osalta ainoastaan vähimmäisvaatimukset tai yhteisön lainsäädännössä on annettu valta säätää jostakin asiasta tarkemmin kansallisella tasolla. Komission ehdotukset edellyttäisivät tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain (557/2005), EY:n yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain (1100/1994) ja maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annetun lain (1336/1992) muuttamista myös Ahvenanmaan osalta.

6 Ehdotuksen kansallinen käsittely ja käsittely Euroopan unionissa

Kansallisesti ehdotuksia on käsitelty Maatalous- ja elintarvikejaostossa (EU18) 12.10.2011, 20.10.2011, 27.10.2011, 3.11.2011, 10.11.2011 ja 1.12.2011, Metsäjaostossa (EU14) 28.11.2011, Budjettiasiatjaostossa (EU34) 7.11.2011, Agenda-johtoryhmässä 31.10.2011 ja 7.12.2011, EU-ministerivaliokunnassa 14.10.2011, 3.11.2011, 11.11.2011 ja 5.12.2011, sekä Eduskunnan Suuressa valiokunnassa 14.10.2011, 11.11.2011 ja 9.12.2011.

EU:n tasolla ehdotuksia on käsitelty maatalous- ja kalastusneuvostossa 20.—21.10.2011 ja 14.11.2011. Keskustelussa suurin osa jäsenmaista piti ehdotuksia hyvänä pohjana jatkokeskustelulle, vaikka monet uudet jäsenmaat kritisoivat suorien tukien tasauksen jäsenmaiden kesken olevan riittämätön. Jäsenmaiden puheenvuoroissa toivottiin lainsäädäntöön ehdotettua enemmän yksinkertaistamista. Vihertäminen, aktiiviviljelijän määritelmä sekä uudet tukiohjelmat nuorille viljelijöille ja pienille tiloille eivät saisi jäsenmaiden mukaan lisätä hallinnollista taak-

kaa. Useat maat pitivät yhteisiä markkina-toimia ja kriisinhallintavälineitä tärkeinä. Keskustelu komission ehdotuksista jatkuu Maatalouden erityiskomiteassa ja neuvoston työryhmissä. Maatalous- ja kalastusneuvosto keskustelee ehdotuksista seuraavan kerran 15.—16.12.2011, jolloin käsitellään maaseudun kehittämisasetusta koskevaa ehdotusta. Todennäköisesti uudistus on esillä myös kaikissa neuvoston kokouksissa keväällä 2012.

Euroopan parlamentin maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta on käsitellyt komission ehdotuksia 12.10.2011, 24.10.2011 ja 7.11.2011. Maatalouskomissaari Dacian Cioloş oli kaikissa kokouksissa valiokunnan kuultavana. Valiokunta suhtautui varauksellisesti ehdotusten eräisiin osiin, kuten esimerkiksi ehdotuksiin viherryttämisestä. Valiokunta katsoi, että uudet asetukset eivät saa lisätä hallinnollista taakkaa ja yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksen tulee vastata niitä haasteita, joita se tulevaisuudessa tulee kohtaamaan turvallisen ja korkealaatuisen ruoan tuottamisessa EU:n kansalaisille. Valiokunnan mielestä maataloustuki tulee jakaa tulevaisuudessa nykyistä tasapuolisemmin.

Euroopan parlamentti on valinnut raportoijansa ehdotuksille seuraavasti:

Suorien tukien ehdotus: Luis Manuel Capoulas Santos (S&D, PT), yhteistä markkinajärjestelyä koskeva ehdotus: Michel Dantin (EPP, FR), maaseudun kehittämistä koskeva ehdotus: Luis Manuel Capoulas Santos (S&D, PT), horisontaalisia asioita koskeva ehdotus: Giovanni La Via (EPP, IT), suorien tukien vuoden 2013 siirtymätoimenpiteitä koskeva ehdotus: Luis Manuel Capoulas Santos (S&D, PT) ja ehdotus, joka koskee yhteistä markkinajärjestelyä koskevan asetuksen muuttamista tilatukijärjestelmän ja viininviljelijöiden tuen osalta: Herbert Dorfmann (EPP, IT)

Valiokunnan lausunnot valmistunevat aikaisintaan alkukesästä 2012.

7 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää komission ehdotusta yhteisen maatalouspolitiikan uudistamiseksi hyvänä lähtökohtana tuleville keskusteluille

uudistuksen sisällöstä. Valtioneuvosto yhtyy komission esityksen tavoitteisiin elinvoimaisen elintarviketuotannon ja ruokaturvan ylläpitämisestä kaikilla yhteisön alueilla, luonnonvarojen kestävästä käytöstä ja ilmasto-toimenpiteistä sekä tasapainoisesta alueellisesti kehityksestä.

Valtioneuvosto katsoo, että perheviljelmiin perustuvan monipuolisen maataloustuotannon toimintaedellytykset tulee säilyttää kaikilla yhteisön alueilla.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että myös kansanterveysnäkökulmat otetaan huomioon YMP:n uudistamisessa. Esimerkiksi kouluhedelmäohjelman toimeenpanoa tulisi huomattavasti yksinkertaistaa, jotta se olisi toteuttamiskelpoinen kaikissa jäsenmaissa.

Valtioneuvosto katsoo yleisemminkin, että komission esittämää tukijärjestelmäkokonaisuutta tulee yksinkertaistaa ja sen aiheuttamaa hallinnollista taakkaa niin viljelijöille kuin hallinnolle tulee vähentää.

Valtioneuvosto kannattaa komission esityksiin sisältyvää asteittaista siirtymistä kohti alueellista tasatukimallia kaikissa jäsenmaissa. Uudistuksessa on varmistettava, että niissä maissa (ml. Suomi), joissa on jo aiempien uudistusten yhteydessä päätetty siirtyä alueelliseen tasatukeen, tulee voida toteuttaa jo tehdyt päätökset suunnitellulla tavalla esimerkiksi tilakohtaisten lisäosien muutosten osalta.

Valtioneuvosto katsoo, että niitä jäsenmaita, jotka ovat jo aiemmin siirtyneet alueelliseen malliin, ei tule velvoittaa tukioikeuksien lakkauttamiseen vuoden 2013 lopussa ja tukioikeuksien uudelleen muodostamiseen vuonna 2014. Tukioikeuksien muodostaminen uudelleen lisää tarpeettomasti viljelijöiden ja jäsenmaiden hallinnollista taakkaa. Aluemalliin siirtyneissä maissa tukioikeudet on jo kertaalleen jaettu koko maatalousmaalle, joten olemassa olevien tukioikeuksien arvon mukauttaminen on riittävä toimenpide. Komission esittämää viljelijöille vapaaehtoista myynti- ja vuokrasopimuslausekkeiden käyttömahdollisuutta on laajennettava koskemaan yhden sijaan useita tukioikeuksien vastaanottajia tukioikeuksien muodostamisessa sekä tilakohtaisten lisäosien muodostamista.

Valtioneuvosto pitää perusteltuna EU:n kokonaan maksamien suorien tukien tason lähentämistä jäsenvaltioiden välillä ja katsoo, että komission ehdotus on hyvä pohja jatkokeskustelulle.

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen portaittaisesta tilakohtaisen suoran tuen enimmäismäärästä.

Valtioneuvosto pitää hyvänä, että suorien tukien järjestelmä sallisi jatkossakin maksaa Suomessa tuotantosidonnaisia tukia vähintään saman verran suhteessa Suomen tilatuen enimmäismäärään.

Valtioneuvosto suhtautuu alustavan myönteisesti ajatuksiin suorien tukien viherryttämisestä. Viherryttämisen osalta valtioneuvosto katsoo, että uutta byrokratiaa ei pitäisi luoda tai hallinnollista taakkaa lisätä. Komissio esittää, että suorista tuista sidottaisiin 30 prosenttia viherryttämiseen. Sen osuutta suorien tukien kirjekuoresta tulee tarkastella lainsäädäntöehdotusten yksityiskohtaisen käsittelyn yhteydessä ja ottaa huomioon erityisesti yhteisen maatalouspolitiikan kakkospilarista maksettavat ympäristö- ja ilmastokorvaukset (myöh. ympäristökorvaukset).

Valtioneuvosto katsoo, että pienten tilojen tukijärjestelmän ja nuorten viljelijöiden tukijärjestelmän tulisi olla jäsenmaalle vapaaehtoisesti sovellettavia.

Valtioneuvosto pitää hyvänä komission tavoitetta tukien suuntaamisesta aktiiviviljelijöille. Aktiiviviljelijän tarkempi määrittely maataloustoiminnan perusteella tulisi jättää kansallisten viranomaisten toimivaltaan, jotta maatalouden erityispiirteet eri puolilla yhteisöä voidaan ottaa huomioon.

Maatalouden markkinatoimenpiteiden tehokkuus ja nopea soveltaminen on varmistettava. On varmistettava, että markkinajärjestelyasetuksen 154 artiklan perusteella on mahdollista myöntää vientitukea tarvittaessa jatkossakin esim. kauralle.

Valtioneuvosto katsoo, että sokerin kiintiöjärjestelmää tulee jatkaa vähintään vuoteen 2020 saakka. Lisäksi sokerin toimialasopimusjärjestelmä pitää säilyttää sellaisena, että se turvaa viljelijöiden aseman. Komission esitykseen sisältyvän sokerin kansallisen tuen säilyminen on ehdoton edellytys juurikassokerin tuotannon jatkumiselle Suomessa. Sa-

moin perinteisten sokerinpuhdistamojen toimintaedellytykset on turvattava.

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen tuottaja- ja toimialaorganisaatiojärjestelmän kehittämisestä kattamaan kaikki maatalouden perustuotteet.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että maaseudun kehittämiseen rahoituskehityksessä osoitettujen varojen reaaliarvo turvataan. Tällä tavoin lisättäisiin EU 2020-strategian tavoitteita keskeisesti tukevia menoeriä. Maaseudun kehittämisrahoitus on Suomelle hyvin tärkeä elementti laajojen luonnonhaittakorvaus (LFA)- ja ympäristökorvausten, maatalouden rakennetukien, alueellisten ja paikallisten yritys- ja hanketukien, sekä paikallisen kehittämisen (LEADER) kannalta. Komission ehdotuksesta ei vielä selviä tämän rahoituksen maakohtaista jakautumaa tai jakokriteereitä. Valtioneuvosto katsoo, että Suomen suhteellisen osuuden maaseudun kehittämisvaroista tulee pysyä vähintään ennallaan.

Valtioneuvosto pitää komission ehdotusta maaseudun kehittämisasetuksen osalta hyvänä pohjana jatkokeskustelulle. Asetus mahdollistaa laajan toimenpidevalikoiman mm. koulutuksen ja tiedonvälityksen tukemisen, neuvonnan, maatalous- ja ympäristöinvestoinnit, korvaukset epäsuotuisille alueille, ympäristökorvaukset, luonnonmukaisen tuotannon tuet, eläinten hyvinvoinnin edistämisen, sekä yritys- ja hanketuet. Valtioneuvosto pitää hyvänä sitä, että eräitä pieniä toimenpiteitä on yhdistelty laajemmiksi kokonaisuuksiksi. Toisaalta kuitenkin luonnonmukainen tuotanto on erotettu ympäristökorvauksista omaksi toimenpiteekseen. Se lisää hallinnollista työtä, koska rahoitussuunnittelu ja seuranta tehdään tämän seurauksena sille omana toimenpiteenään. Komission ehdotuksesta poiketen valtioneuvosto katsoo myös, että luonnonmukaista tuotantoa harjoittaville tiloille tulisi voida jatkossakin maksaa ympäristökorvauksia.

Valtioneuvosto pitää hyvänä komission ehdotukseen sisältyvää mahdollisuutta epäsuotuisien alueiden tukitason nostamiseen nykyisestä. Valtioneuvosto voi hyväksyä komission ehdotuksen epäsuotuisien alueiden aluejaosta lukuun ottamatta vaatimusta näiden alueiden hienosäädöstä (tukikelpoisuu-

den tarkistamista, jos epäsuotuisuus olisi voitettu esim. investointien avulla). Tätä vaatimusta ei pitäisi soveltaa silloin, kun epäsuotuisuus on määritelty kasvukauden pituuden tai lämpötilasumman perusteella.

Yhteisen maatalouspolitiikan politiikka-toimia on kehitettävä niin, että toteutetaan EU:n Itämeri-strategiaa ympäristön suojelemiseksi. Tarvitaan alueellisesti kohdennettuja toimenpiteitä vesistökuormituksen vähentämiseksi ja lannan käsittelystä aiheutuvien typpi-, fosfori- ja ammoniakkipäästöjen vähentämiseksi. Erityisesti Itämeren valuma-alueella tukea on ohjattava ravinteiden tehokkaampaan hyödyntämiseen ja vähentämiseen. Myös kansainvälisten hankkeiden rahoittamista Itämeri-strategian toteuttamiseksi tulee helpottaa.

Valtioneuvosto kannattaa periaatteessa kaikki rahastot kattavaa strategista lähestymistapaa ja yhteisiä periaatteita rahastojen toiminnan tehostamiseksi ja vaikuttavuuden lisäämiseksi. Valtioneuvosto suhtautuu myös myönteisesti ehdollisuuteen liittyviin ennakkoehtoihin. Komission ehdotus johtaisi kuitenkin hallinnollisen työn lisääntymiseen, kansallisen budjetoinnin monimutkaistumiseen mm. suoritusvarauksen johdosta ja mahdollisesti ohjelmien käynnistymisen viivästymiseen esim. kumppanuussopimuksen hyväksymisen johdosta. Tästä syystä aseusehdotusten valmistelussa tulee kiinnittää huomiota yksinkertaistamiseen niin ohjelman laadinnan kuin sen toimeenpanon osalta, ohjelmien nopeaan hyväksymismekanismiin sekä hallinnollisen taakan vähentämiseen.

Valtioneuvosto pitää tervetulleena, että kaikkien rahastojen yleisasetuksen myötä on mahdollista ottaa käyttöön yksinkertaistettuja menettelyitä yleiskustannusten osalta ja rahoitusvälineitä laajennetaan myös maaseuturahaston osalta. Samalla tulisi rakennerrahastoille yleisasetuksen artiklassa 140 esitetty valvonnan suhteellisuusperiaate ottaa myös maaseuturahaston osalta käyttöön vastaavissa toiminna.

Maaseudun elinkeinotoiminnan vahvistamisen ja työllisyyden kannalta on hyvä, että toimenpidevalikoima on laaja ja mm. yhteistyötä tukeva toimenpide on nyt laajempi kuin nykyisellä kaudella. Unionin prioriteettia 6 tulee kuitenkin laajentaa siten, että se kattaa

myös olemassa olevien yritysten kehittämisen, ei vain uusien yritysten aloittamisen. Valtioneuvosto katsoo, että esitettyjen toimenpiteiden tulee ulottua koko biotalouden alueelle ja niiden ehtojen tulee olla linjassa valtiontuen tutkimus-, kehitys- ja innovaatioehtojen kanssa.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että metsien ekologisen ja sosiaalisen kestävyyslinjan lisäksi myös metsien merkitys elinkeinona tunnustettaisiin ja metsätalouden kilpailukykyyn parantaminen nostettaisiin tavoitteeksi maatalouden kilpailukykyyn rinnalle kuten nykyisessäkin asetuksessa. Metsätaloutta tuetaan Suomessa kansallisella rahoituksella. Kestävän metsätalouden rahoituslain alaiset tuet hyväksytään komissiolla ja niiden täytyy olla maa- ja metsätaloussektoria koskevien valtiontuen suuntaviivojen mukaisia. Suuntaviivat ovat noudattaneet maaseutuasetuksen tavoitteita. Jos komission maaseutuasetusehdotus säilyy nyky muodossaan metsätalouselinkeinon edistämisen osalta, on mahdollista, että kansallisten metsätaloustukien hyväksyttäminen vaikeutuu. Metsäelinkeinoon tukeminen uusiutuvan raaka-aineen tuottajana olisi hyvin linjassa uutta maaseudun kehittämispoliittikkaakin ohjaavan Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden kanssa. Valtioneuvosto myös katsoo, että mikäli maaseutuasetus ei tunnusta metsätalouselinkeinon tärkeyttä, saattaa sillä olla heijastevaikutuksia yhteisön muihin politiikkoihin. Tämän vuoksi valtioneuvosto pyrkii vaikuttamaan siten, että metsätalouselinkeinon edistäminen ja siihen liittyvät konkreettiset toimenpiteet sisällytettäisiin selkeästi asetukseen. Valtioneuvoston lähtökohtana on, että metsätaloustoimenpiteiden sisällyttäminen asetukseen ei muuta toimivaltasuhteita metsäasioissa komission ja jäsenmaiden välillä.

Valtioneuvosto katsoo, että Euroopan laajuisen maatalouden innovaatioverkoston kehittämistä koskevan toimenpiteen tulisi olla jäsenmaalle vapaaehtoinen.

Valtioneuvosto pitää hyvänä, että komission ehdotukseen sisältyy maatalouden riskienhallintavälineitä ja myös uusien riskienhallintatoimenpiteiden kehittämismahdollisuuksia maaseudun kehittämistoimenpiteiden alla. Komission ehdotusta tältä osin tulee vielä kehittää, jotta järjestelmä sallisi monen-

laisten riskienhallintavälineiden käytön. Koska riskienhallintatoimien rahoitus ei kovin hyvin sovellu maaseudun kehittämisohjelman ennalta hyväksyttävään monivuotiseen rahoitussuunnitelmaan, tulee myös tulevien valtiontukien suuntaviivojen valmistelussa huolehtia riskienhallintatoimien sisällyttämisestä niihin.

Valtioneuvosto pitää hyvänä sitä, että Leader -toimintatapaan osoitetaan vähintään 5 % osuus maaseuturahaston varoista ja että myös muiden rahastojen paikallista toimintaa vahvistetaan. Myös paikallista toimintaa koskevia uusia, aiempaa täsmällisempiä ehtoja pidetään hyvänä, sillä ne edistävät Leader-toimintatavan luotettavuutta ja avoimuutta. Sen sijaan esitystä kansainvälisten hankkeiden vuotuisista kilpailuista ja palkinnoista valtioneuvosto ei kannata, sillä se aiheuttaa lähinnä vain hallinnollista lisätyötä.

Valtioneuvosto ei pidä hyvänä horisontaaliasetusehdotuksen ehdotuksia jäsenvaltioille määrättävistä seuraamuksista ja jäsenvaltioiden lisättyä vastuuta mahdollisista tahattomistakin tulkintavirheistä.

Valtioneuvosto pitää hyvänä mahdollisuutta vähentää valvontojen määrää, jos valvonta toimii hyvin ja virheiden määrät ovat hyväksyttävällä tasolla. Pienten rikkeiden seurannan sijaan tulisi valvonnassa omaksua uusia yksinkertaisempia järjestelmiä.

Valtioneuvosto katsoo, että nykyisenkaltaisesta jäsenvaltioihin kohdistettavasta kiinteämääräisestä rahoitusoikaisumenetelmästä tulee luopua. Rahoitusoikaisujen tulisi aina perustua tarkkaan arvioon rahastoille aiheutuneesta taloudellisesta vahingosta.

Suomen kaltaisessa pohjoisessa jäsenvaltiossa ongelmia aiheuttaa ehdotettu horisontaalinen lähestymistapa I ja II pilareiden tukien maksatusaikoihin. Olosuhteidemme takia valvontoja ei voida käynnistää samassa aikataulussa kuin muualla Euroopassa. Näin ollen valvontoja ei saada päätökseen myöskään samalla aikataululla. Suomessa tulee olla vastaavat mahdollisuudet maksaa viljelijöille ennakkoita kuin muualla Euroopassa. Ennakoiden maksuehdot tulee siten määritellä nykyistä ehdotusta merkittävästi joustavammin.

Valtioneuvosto katsoo, että horisontaaliasetuksen 29 artiklan periaatetta maaseuturahastosta maksettavista päällekkäisistä tuista on

syytä tarkentaa. Artiklasta tulee käydä yksiselitteisesti ilmi, että kysymys on päällekkäisten samasta asiasta maksettavien tukien kiellosta.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että yhteisen maatalouspolitiikan seuranta ja arviointia varten perustettava uusi yhteinen järjestelmä toimii mahdollisimman kustannustehokkaasti ja järjestelmässä hyödynnetään jo olemassa olevia tietoja.

Valtioneuvosto katsoo, että vesipuitedirektiivin liittämistä täydentävien ehtojen lakisääteisiin hoitovaatimuksiin tulee vielä tarkkaan selvittää. Vesipuitedirektiiviä ei alun perin ole suunniteltu yksittäisiä viljelijöitä velvoittavaksi järjestelmäksi. Lisäksi komission ehdotus jättää avoimeksi vesipuitedirektiivin artikkelit, jotka säätelisivät viljelijöille asetettavia vaatimuksia. Tämä vaikeuttaisi maaseudun kehittämistoimenpiteisiin kuuluvan ympäristökorvausjärjestelmän suunnittelua. Lopullinen kanta vesipuitedirektiivin lisäämisestä täydentäviin ehtoihin otetaan saatujen lisätietojen perusteella myöhemmin. Valtioneuvosto kannattaa hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksiin liitetyn hiilirikkaan maan suojelua koskevaa vaatimusta, koska se hillitsee hiilirikkaiden alueiden raivausta pel-

loiksi. Jatkossa täydentäviin ehtoihin mahdollisesti lisättävistä direktiiveistä tulee säätää normaalissa lainsäätämisyjärjestyksessä eikä delegoidulla säädösvallalla kuten nyt ehdotetaan.

Valtioneuvoston mielestä kattava neuvonta on tärkeä väline maatalouden kilpailukykyyn ja kestävyiden edistämiseksi, mutta valtioneuvosto katsoo, että jäsenmaille pakollisen tilaneuvontajärjestelmän soveltamisalan laajentamisesta tarvitaan jatkokeskustelua. Jäsenvaltioiden tulisi itse voida päättää ne elementit jotka otetaan käyttöön täydentävien ehtojen, viherryttämisen sekä ympäristökorvauksiin liittyvän neuvonnan lisäksi.

Komission ehdotuksiin liittyy useita kohtia, joissa komissio esittää delegoidun säädösvalan käyttöä. Valtioneuvosto katsoo, että säädösvalan delegointia koskevien säännösten tulee aina olla täsmällisiä sekä tarkkarajaisia ja säädösvalan siirron ajallisesti rajattua. Lisäksi valtioneuvosto katsoo, että Lissabonin sopimuksen täytäntöönpanoon liittyvissä kysymyksissä tulee noudattaa horisontaalisesti sovittuja ratkaisuja kaikkien ehdotettujen asetusten osalta.